

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Bakıda kütləvi
dava: 3 nəfər
bıçaqlandı
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 10 sentyabr 2014-cü il Çərşənbə № 226 (5935) Qiyməti 40 qəpik

Gündəm

“Oazis” davasında gözlənilməz olay

Həbsdəki Ravid Abdullayev azadlığa buraxıldı, ailələrlə restoran rəhbərliyi barışdı

yazısı səh.2-də

Jurnalist dəqiqləşdirə bilmədiyi xəbərlə necə rəftar etməlidir?

yazısı səh.4-də

İran prezidentinin qadağalara qarşı olmasının səbəbləri

yazısı səh.7-də

Amerikanın böyük sülh sazişi planı...

yazısı səh.8-də

Gürcüstan Azərbaycanla viza rejiminə keçdi

yazısı səh.2-də

Avropa İttifaqının komissarı QHT rəhbərləri ilə görüşdü

yazısı səh.9-də

AZAL-dan Medvedyevə cavab gəldi

yazısı səh.13-də

Qarabağ danışıqları ilə bağlı yeni mərhələ başlayır

yazısı səh.11-də

Toylarda oynamaq üstə niyə dava düşür?

yazısı səh.13-də

Təhsil Nazirliyindən şagirdlərə telefon qadağası

yazısı səh.2-də

Ehsan qadağası “Təzəpir”də pozuldu

yazısı səh.12-də

Dünyanın ən qəribə yas mərasimləri...

yazısı səh.15-də

Ermənilərin daha bir saxtakarlığı

yazısı səh.11-də

Sərkisyanın istefası ilə bağlı tələblər İrəvanı bürüdü

yazısı səh.2-də

Azərbaycanın vətəndaş cəmiyyəti üçün kritik şans

QƏRB İQTİDARLA BÖYÜK DİALOQA GEDİR - XƏBƏR

Prezident İlham Əliyev AB rəsmisi Füləni qəbul etdi; Amerikadan da Bakıya geniş tərkibli nümayəndə heyəti gəlir; “Əsrin müqaviləsi”nin 20-ci ildönümü tədbirinə qatılacaq yüksək çinli qonaqların missiyası təkcə bu deyil; Azərbaycanda QHT sektorunun xilasını üçün Vaşinqtonun hərəkəti keçdiyi bildirilir; 10 gün sonra nə olacaq?..

yazısı səh.5-də

Bakıda axtarılan orqan alverçisi Amsterdamda tapıldı

Vaxtilə “Yeni Musavat”ın yazdığını oxuyub Azərbaycana gələn “doktor Frankenşteyn” “ələkeçməz” personaya çevrilib

yazısı səh.4-də

Putinin nüvə hədəsi Qərbi silkələdi

yazısı səh.9-da

Tural Abbaslı:
“Bizim 20 il müxalifətdə qalmağ fikrimiz yoxdur”

yazısı səh.10-da

Davud oğlu Bakıya gəlir

yazısı səh.2-də

10 sentyabr 2014

Prezident təmir olunan məktəbə baş çəkdi

Prezident İlham Əliyev Bakının Yasamal rayonundakı 153 nömrəli tam orta məktəbin əsaslı təmir və yenidənqurma işlərindən sonrakı vəziyyəti ilə tanış olub. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Hacıbala Abutalıbov dövlət başçısına məktəbdə görülən işlər barədə məlumat verib.

Qeyd edib ki, 153 nömrəli tam orta məktəbin binası 4 mərtəbə, 3 korpusdan ibarətdir.

Məktəbdə yenidənqurma işlərinə ötən ilin oktyabrında başlanılıb və yüksək səviyyədə həyata keçirilib. 80 sinif otağı, o cümlədən 6 fənn kabinetindən ibarət məktəb 1500 şagird yerlikdir. Hazırda burada 1 növbədə, rus və Azərbaycan dillərində 700 şagird təhsil alır. Məktəbdə 2 idman zalı, akt zalı, kitabxana, kompüter, əmək təlimi və tibb otaqları da yaradılıb. Yeni dərslər ili ərəfəsində məktəbin bütün sinif otaqları, ayrı-ayrı fənn kabinetləri əsaslı şəkildə təmir edilib, lazımı avadanlıq və ləvazimatla təchiz olunub. Məktəbdə ən müasir havalandırma və işıqlandırma sistemləri quraşdırılıb. Təhsil ocağının həyətində də abadlıq və quruculuq işləri görülüb.

Məktəblə tanışlıqdan sonra dövlətimizin başçısı pedaqoji kollektivlə xatirə şəklində çəkilib.

Təhsil Nazirliyindən şagirdlərə telefon qadağası

Təhsil Nazirliyi məktəblərdə şagirdlərə qoyulan telefon qadağası ilə bağlı yayılan xəbərlərə aydınlıq gətirib. "Qafqazinfo"ya Təhsil Nazirliyindən daxil olan məlumatda bildirilir ki, Təhsil Nazirliyi tərəfindən orta məktəblərdə şagirdlərin telefonlardan istifadəsinə qadağa qoyulması ilə bağlı heç bir təlimat verilməyib.

Tədris prosesinə mane olduğu üçün orta məktəblərdə şagirdlərin mobil telefonlardan istifadəsi yolverilməzdir. Xüsusilə də dərslər zamanı bu mövqə birmənalıdır.

Qeyd edək ki, bu gün azvision.az saytında orta məktəblərdə şagirdlərin mobil telefon istifadəsinə qadağa qoyulması ilə bağlı məlumat yayılmışdır. Məlumatda qeyd olunurdu ki, bununla bağlı Təhsil Nazirliyi tərəfindən orta məktəb direktorlarına, rayon təhsil şöbələrinə müvafiq tapşırıqlar verilib.

Gürcüstan Azərbaycanla viza rejiminə keçdi

Gürcüstan Azərbaycanla viza rejiminə keçib. Aktual.az-ın əldə etdiyi məlumata görə, Azərbaycan Respublikasının Gürcüstandakı səfirliyindən Gürcüstan ərazisində fəaliyyət göstərən Azərbaycan şirkətlərinə müraciət ünvanlandı.

Müraciətdə deyilir: "1 sentyabr 2014-cü il tarixində qüvvəyə minmiş Gürcüstanın "Əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin hüquqi statusu haqqında" Qanununa əsasən ölkənin miqrasiya siyasətinə bir çox dəyişikliklər edilib. Qeyd edilən dəyişikliklər Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarına da şamil edilib. Qanuna əsasən Azərbaycan Respublikası vətəndaşları Gürcüstan ərazisində vizasız olaraq hər 180 gün ərzində 90 gün qanuni formada yaşaya biləcəklər. Qanunsuz formada 90 gündən artıq Gürcüstan ərazisində qaldıqda 180 ləri (bu günün məzənnəsi ilə 81 manat), 180 gündən çox qaldıqda isə 360 ləri (bu günün məzənnəsi ilə 162 manat) məbləğində cərimələnəcəkdir.

Azərbaycan Respublikası vətəndaşları 1 sentyabr 2014-cü il tarixindən sonra Gürcüstan ərazisində 90 gündən artıq qalmaq üçün, ölkə ərazisinə daxil olmadan əvvəl Gürcüstanın Bakı şəhərindəki səfirliyinə və ya Gəncə şəhərindəki Baş Konsulluğuna müraciət edərək viza almaq və qeyd olunan viza ilə ölkə ərazisinə daxil olduqdan sonra Gürcüstanın Ədliyyə Nazirliyinə müraciət edərək yaşayış hüququ almalıdırlar.

Əlavə olaraq bildirmək istərdik ki, cari ilin 1 sentyabr tarixində Gürcüstan ərazisinə gəlmiş və ölkə ərazisini tərk etməmiş Azərbaycan Respublikası vətəndaşları 90 gündən artıq Gürcüstanda qalmaq üçün Gürcüstanın Xarici İşlər Nazirliyinin Konsulluq İdarəsinə müraciət edərək viza ala biləcəklər".

"Elm" tədris mərkəzi

MAGIC LANGUAGES

- Ali məktəblər xarici dillər
- kompyuter kursları
- Magistratura - dövlət qulluğu - məntiq
- 1.C. mühasibat - anbar - bank işi
- Məktəbə qədər həftədə 5 dəfə
- Sürücülük kursları (1 aya 100 AZN)

Ünvan: 1. «Neftçilər» metrosu 40 mert. R.Rüstəmov-44
Tel./Faks: (012) 421-10-46; 408-44-43;

Mob: (055) 660-60-95; (050)203-55-95

Ünvan: 2. «İnşaatçılar» metrosu 60 metr. «İran» klinikasının yanı
Tel./Faks: (012) 434-88-28; 408-44-74;

Mob: (055) 660-07-05

"Oazis" davasında gözlənilməz barışıq

Həbsdəki Ravid Abdullayev azadlığa buraxıldı, ailələrlə restoran rəhbərliyi barışdı

Sentyabrın 2-də "Oazis" restoranında müştərilərlə restoran işçiləri arasında yaşanmış qalmaqal yekunlaşmaq üzrədir. Hadisə nəticəsində həbs edilən Abdullayev Ravid Yusif oğlu sentyabrın 9-da məhkəmədən azadlığa buraxılıb. Himayəsində azyaşlı uşağın olması nəzərə alınaraq istintaqın ev şəraitində davam etməsinə qərar verilib.

Xatırladaq ki, Baş Prokurorluğun son olaraq yaydığı məlumatda sentyabrın 2-də, saat 02 radələrində paytaxtın Binəqədi rayonu ərazisində fəaliyyət göstərən "Oazis" restoranında müştərilərlə restoranın işçiləri arasında itimai qaydanın kobud surətdə pozulması, cəmiyyətə açıqca hörmətsizlik ifadə edilən və vətəndaşlar üzərində zor tətbiq olunması ilə bağlı cinayət işi başlandı. Abdullayev Ravid Yusif oğlu, restoranda mühafizəçi işləyən Məmmədov Camal Mahir oğlu və ofisiyent Adıgözəlov Kənan Mehman oğlu cinayəti törətməkdə şübhəli şəxs qismində tutularaq istintaqa cəlb olunmuşdu.

Onlara Cinayət Məcəlləsinin 221.2.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan ittiham elan edilmiş və bəzələrində məhkəmənin qərarı ilə

həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Son gelişmələrlə bağlı bizimlə danışan ailənin yaxın dostu, sözügedən məclisdə iştirak edən Vasif Şəfiyev dedi ki, həbs edilən restoran işçilərinin taleyi ilə bağlı məlumatlı deyil. Müsahibimiz qarşı tərəfdən həbs edilən şəxslərin də azadlığa buraxılmasını arzuladığını bildirdi: "İnşallah, bu işə görə heç kim azadlığını itirməz. Xoşagəlməz hadisə idi, yaşandı, bitdi. Ümid edək ki, bundan sonra belə hadisələr təkrarlanmaz".

Müsahibimiz ailələrlə "Oazis" restoranı rəhbərliyi arasında barışıq olduğunu da təsdiqlədi.

Xatırladaq ki, daha öncə restoranın rəhbəri Mirtalib Miri bu barədə açıqlama verib. O deyib ki, Zaur Əsgərovun atası Mahir Əsgərov onunla barışıq üçün restorana gəlib.

Restoran sahibi artıq problemin həll olduğunu, Mahir Əsgərovun barışıq təklifinə müsbət cavab verdiyini bildirib.

Əldə etdiyimiz məlumata görə, "Oazis" in həbs edilən 3 əməkdaşı da ayın 8-də istintaqın yekunlaşması ilə azadlığa buraxılıb.

□ Sevinc TELMANQIZI

Məhkəmə Qubad İbadoğlunun şikayətini təmin etmədi

Sentyabrın 9-da iqtisadçı alim Qubad İbadoğlunun Beynəlxalq Bankdakı şəxsi hesabına və onun yaratdığı İqtisadi Tədqiqatlar Mərkəzinin "Bank Respublika"dakı hesabına həbs qoyulması haqqda qərarlardan verdiyi apelyasiya şikayətinə baxılıb.

Bu barədə musavat.com-a Q.Ibadoğlu məlumat verib. O bildirib ki, hakim Faiq Qasimovun sədrliyi ilə keçən prosesdə Baş Prokurorluğun nümayəndələri də iştirak ediblər: "Proses zamanı bizim tərəfimizdən qaldırılan məsələlər aşağı instansiya məhkəməsinin qanunsuz qərarı ilə bağlı idi. Bildirdik ki, hansı əsasla heç bir istintaq hərəkəti olmadan hesablara həbs qoyulub. Biz bunun əsassız olması ilə bağlı əsaslar göstərdik, digər əsaslar da ortalağa qoyuldu, təqdim olundu. Ancaq qarşı tərəf heç bir arqument vermədi. Onlar hakimə istintaq materialları arasında bir məktub verdilər və bildirdilər ki, bu, məxfi məktubdur. Hakim məktubu oxudu, bizə heç nə demədilər. Sadəcə məhkəmə məsləhət apardı və qərarını elan etdi ki, aşağı instansiyanın qərarını qüvvədə saxlayır. Eyni zamanda qərar verdi ki, bizim şikayət etmək hüququmuz yoxdur. Yəqin ki, Azərbaycanda şikayət verə bilməyəcəyik. Avropa Məhkəməsinə bu işi qaldırmaq niyyətindəyik. Ədalət bərpə oluncaya qədər bu işi davam etdirəcəyik".

Qeyd edək ki, Qubad İbadoğlunun Beynəlxalq Bankdakı şəxsi hesabına həbs Nəsimi Rayon Məhkəməsinin, İqtisadi Tədqiqatlar Mərkəzinin "Bank Respublika"dakı hesabına həbs isə Səbəyev Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə qoyulub.

Apelyasiya şikayətində isə bu həbs qərarlarının ləğv olunması xahiş edilmişdi.

Qubad İbadoğlu həmçinin Müsavat Partiyasının üzvüdür. O, Müsavatın bu ay keçirilməsi nəzərdə tutulan qurultayında partiya başqanı postuna iddiaçılardan biridir.

□ Röya RƏFİYEVA

«QAYA MƏTBUAT YAYIMI» MMC!
İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:

- Əgər siz qəzet və jurnalları rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;
- Mətbuatı əldə qaldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;
- Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;

Ən başlıcası gündəlik

«Yeni Musavat» qəzetinə - 0,40 man

və bundan əlavə 2000 adda yerli və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılımaq üçün uzatma getmək lazımdır deyil, Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45 598-35-22

Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur: mobil: (050)-235-23-41

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Davudoğlu Bakıya gəlir

Türkiyənin yeni seçilən baş naziri Əhməd Davudoğlu sentyabrın 19-20-si Azərbaycanda səfərdə olacaq.

"Qafqazinfo" xəbər verir ki, baş nazir ilk səfərini bu ayın 16-sı Şimali Kipr Türk Respublikasına, ikinci səfərini isə ölkəmizə edəcək.

Ukrayna vətəndaşı olan azərbaycanlı itkin düşüb

Ukraynada daha bir azərbaycanlı itkin düşüb. Luqanskda yaşayan azərbaycanlı, Ukrayna vətəndaşı Əbilov İkrəm Məmməd oğlu haqqında ay ayırmdır heç bir xəbər yoxdur. Bu barədə "Yeni Musavat" a İ.Əbilovun yaxınları məlumat verib. Onlar bildiriblər ki, Ukraynada hadisələr pislədikdən sonra ailəsini Azərbaycana götürən İkrəm Əbilov Luqanskda qayıtsa da, sonradan onunla əlaqə itib. Sonuncu dəfə Rusiya ərazisindən iyulun 29-da ailəsinə zəng edən İkrəm Əbilov Ukraynaya keçəcəyini bildirib. Bundan sonra ondan heç bir xəbər olmayıb.

Hazırda bununla bağlı Azərbaycanın Ukraynadakı və Rusiyadakı səfirliyi məlumatlandırılıb. Ancaq ötən müddətdə rəsmi qurumlar İ.Əbilovun yerini müəyyən edə bilməyiblər. Qeyd edək ki, 15 ildən artıqdır Ukraynada yaşayan İ.Əbilov bu ölkənin vətəndaşlığını qəbul edib, Luqansk vilayətinin Staxanov şəhərində yaşayıb.

□ KƏNAN

Bakıda daha bir avtobus qəzası

Sentyabrın 9-da saat 11 radələrində 133 saylı sərnişin avtobusu Binəqədi rayonu ərazisində yol polisi şöbəsinin yaxınlığında iki nəfəri vurub. Yüngül xəsarət alan yarıllar xəstəxanaya aparılıb. Avtobusun sahibkarı olan "Çinar Trans" MMC faktı təsdiqləyib. Əlavə edilib ki, yarıllara ilkin tibbi yardım göstərildikdən sonra evə buraxılıblar.

Avtobus vuran piyadalar ölüm əyağındadır. Bu barədə vurulan piyada Samir Həsənovun qardaşı Elşən məlumat verib. Deyib ki, qardaşı Samir bu səhər əmisə oğlu Təbrizlə Binəqədi ərazisində dayanacaqda dayandıqları zaman 133 saylı avtobus sürətlə onları vurub: "Avtobus tıxac olduğundan qarşı yola çıxıb. Sonra isə avtobusu saxlaya bilməyərək bizim uşaqları vurub".

E.Həsənov qeyd edib ki, qardaşı və əmisə oğlu hazırda ağır vəziyyətdədirlər: "Samirin dalağını çıxarıblar, qarabırğaları sınıb, ciyəri dağılıb, qanaxması isə davam edir. Təbriz isə komadadır. Avtobusun rəhbərliyi deyir ki, yüngül xəsarətdir. Belə insafsızlıq olar? Uşaqları vurub, sonra da avtobusu yolda qoyaraq qaçıb gedib sürücü. Yerdə qan içərisində qaldan uşaqları sərnişinlər yoldan keçən təcili yardım saxlatdıraraq xəstəxanaya yola salıblar".

**Yazarımız
Tofiq
Yaqubluya
Azadlıq!**

“İstəyirsən məşhur ol, istəyirsən qeyri-məşhur, türmə çətin yerdir”. Bunu bugünlərdə “Yeni Müsavat”-a müsahibəsində sabiq deputat Güler Əhmədova deyib. O, türmə həyatı ilə bağlı bəzi nüansları açıqlayıb. Türmədə insanlara heç bir ayırı-seçkilik edilmədiyini deyən G.Əhmədova orada qanunların, qaydaların əsas olduğunu söyləyib.

Tanınmışların məhbəs xatirələri

Rauf Arifoğlu:
“Mən türmədə Arif Hacılı ilə Pənah Hüseynin debatını təşkil etmişəm”

Maraqlıdır, Azərbaycanda türmədən keçmiş məşhur siyasətçilərin, jurnalistlərin “içəri” haqda təəssüratları, xatirələri necədir?

Bir neçə dəfə məhbəs həyatı yaşamış “Yeni Müsavat” qəzetinin təsisçisi və baş redaktoru Rauf Arifoğlu türmənin insanlarda və ətraflarında yaratdığı reaksiyadan bəhs etdi:

“Türmə orda olanlar üçün elə də böyük fəlakət deyil. Amma dustağın yaxınları, sevdikləri üçün, xüsusilə övladları üçün çətin keçilən perioddur. Türmə həm də insana baş verən situasiyalara baxma şansı yaradır. Səndən sonra dost, tanışın özünü necə aparmasını görə bilirsən. Amma türmə insan həyatında parlaq bir xatirə buraxmır. Çünki orda rənglər ağ-qaradır. Elə bir yerdir ki, orda gərək durumu qəbullanasan və eyni zamanda istifadə etməyə çalışasan. Əks halda, həbsxana səni üzər, məhv edir. Ona görə zamanını oxumağa, yazmağa, ibadətə sərf etməlisən. Zamanı gərək elə böləsən ki, o, səni əzməsin. Çünki həbsxana elə yerdir ki, orda zaman başqa yerlərdən fərqli olaraq az sürətlə irəli gedir. İnsan zamanın keçmədiyini düşünür, günlərini sayır. Lakin ondan faydalı istifadə edildikdə zaman insanın müttəfiqinə çevrilir. Mən bir neçə dəfə həbsxanada olmu-

İqbal Ağazadə:
“Biz türmədə olarkən Daxili Qoşunların ora girməsi çox nadir hadisə idi”

şam və hər dəfə zamandan belə istifadə etməyə çalışmışam. Kitab yazmışam. Hər dəfə bir kitabım çap olunub. 3-4 kitablıq da bazam yaranıb. İnşallah, nə zaman imkan olarsa ondan da faydalanıq. Eyni zamanda həbsxana böyük nəticələrə gəlmək, strateji qərarlar vermək üçün bir məkandır.”

Həbsxana daxilində idarə olunma qaydalarından, orada ki mühitin özəlliklərindən söz açan R.Arifoğlu bunları dedi:
“Biz həbsdə olarkən həbsxana oğru qaydaları ilə idarə olunurdu. İndi o qaydalar götürülüb. O qanunlar əslində bir az da sadəlik yaradırdı. Hüquq-mühafizə orqanlarının dustağın həyatına müdaxilə imkanını minimuma endirirdi. Lakin eyni zamanda da oğru dünyasının müdaxilə imkanını maksimuma qaldırırdı. Bizə hər iki tərəf hörmət edirdi. Ona görə bizim üçün daxili münasibətlərdə heç bir problem olmayıb”.

Həbsxana xatirələrindən bir neçəsini bizimlə bölüşən müsahibimiz maraqlı nüanslara toxundu: “Digər dustaqlardan fərqi o olub ki, mən içəridə də jurnalist kimi fəaliyyət göstərmişəm. Vekilim, rəhmətlik Səməd Pənahov o qədər bacarıqlı idi ki, içəriyə diktofon, birdəfəlik fotoaparat, ən nəhayət, kiçik monitorlu, maşınlara quraşdırılan televizor keçirdə bilmirdi. Mən

türmədə Arif Hacılı ilə Pənah Hüseynin debatını təşkil etmişəm. Nadzorlar baxıb deyirdi ki: “Siz orda nə edirsiniz?” Deyirdik: “Biz məşq edirik ki, fikir mübadiləsi necə olur”. Düzdü, o debat davaya çevrildi və yarımqı qaldı, amma o, tarixdir. Səsləri də qalır. Pənah Hüseynin, Arif Hacılının, İqbal Ağazadənin, Sərdar Cəlaloğlunun içəridə olduğumuz zaman çəkilmiş fotolarının müəllifi mənəm. İndi təəssüf edirəm ki,

Yil. Türmədə xüsusən doğmaları görə bilməmək, onlardan uzaq olmaq, azadlığının olmaması insanı çox sıxır”.

Türmədə olarkən heç bir daxili problem yaşamadığımı deyən İ.Ağazadə 2005-ci ildə Daxili Qoşunların türməyə girməsini xatırladı: “Daxili Qoşunların türməyə daxil olması çox nadir hadisə idi. Bu, 10 ildə bir dəfə olur, ya olmur. Səhv etmərsən, 1992-ci ildə bu hadisə baş vermişdi, bir de-

Tural Abbaslı:
“Ümidin hesabına “sroka” dözürsən”

gərək lap çox edərdik. Hətta bir film də çəkərdik. Telefonların indiki funksiyaları o zaman üçün olsa idi, düşünürəm biz onu da edərdik. Mənim içəridə kiçik “Panasonic” telefonum da vardı. Onunla gecələr danışa bilirdik.

2004-cü ilin iyununda Avropa çempionatı keçirilirdi. Səhv etmərsən, Yunanıstan çempion olan il idi. Televizoru məhz futbol üzrə Avropa çempionatına baxmaq üçün gətirtmişdik. Bir neçə gün televizora qulaqcıq taxaraq ləzzətlə baxdıq. Qulaqcığı iki yerə ayırmışdıq. Birini mən, digərini Arif bəy taxırdı. Pənah Hüseyn futbol sevmirdi, amma arada soruşurdu: “Təzə nə var?” Deyirdik: “Hələ heç nə”. Sonra o kiçik televizor işfə olarkən böyük skandal çıxdı. Beləliklə, “bu ci-haz buraya necə keçib” sualı meydana gəldi və Bayıl həbsxanasına detektorlar alındı. O hadisədən sonra içəriyə heç nə keçirmək mümkün olmadı. Onu da qeyd edim ki, bizi məhz bizə simpatiya bəsləyən “starsına” işfə etdi. Bu hadisədən sonra bizi ayrı-ayrı kameralara köçürdülər şərtləri sərbəstləşdirdilər”.

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə də türmə həyatı ilə bağlı bir neçə məqamı bizimlə bölüşdü:

“Bir şeyin ki, adı həbsxanadır. Nə olacaq? Orda heç də hər şey adi həyatdakı kimi de-

Ruslan Bəşirli:
“Həbsxanada mənəvi baxımdan qazandığım həyat mənim üçün çox dəyərlidir”

2005-ci ildə təkrarlandı. Buna səbəb həbsxanada qiyaqların baş verməsi idi. Və bundan sonra türmədə qaydalar daha da sərbəstləşdirilmişdi. Bu hadisənin detallarını danışmaq istəmirəm”.

Müsavat Partiyasının Divan üzvü Tural Abbaslı da türmədə olarkən ciddi sıxıntılar yaşamadığını bildirdi. Türmə həyatının mənəvi baxımdan ona qazanc gətirdiyini söyləyən, T.Abbaslı bunları dedi:

“Adətən siyasi məhbuslar həbsxanaya yeni düşərkən onların hamısına digər dustaqlar tərəfindən hörmət olur. Lakin sonradan insan öz keyfiyyətlərinə görə ya bunu saxlayır, ya da itirir. Şəxsən mənə orda insanlarla münasibətlər çətin olmayıb. Türmədə ən çətin şey zamanın getməməsidir. Ona da məcburən dözürsən. Türməyə düşəndə Novella xanım bir açıqlama verdi ki, arxayın olun, 1 aya buraxılacaqsınız. Oturub gözləyirdik. Daha bir ay yenə belə keçirdi. Beləliklə, 2 il gəlib keçdi. Yəni insan ümidlərlə yaşayır. Orda da həmçinin. Ümidin hesabına “sroka” dözürsən”.

“Mən həbsxanada 6 il 8 ay 14 gün cəza çəkmişəm”-deyən avropa.info-nun direktoru Ruslan Bəşirli isə həbsxanadan çətin, məşəqqətli məkən olduğunu söylədi:

“Bura elə bir yerdir ki, bunu sözlə ifadə etmək belə çətin-

Arif Hacılı başqanlığa namizədliyini rəsmən irəli sürdü

İddialıların qeydə alınması prosesi sentyabrın 17-nə qədər davam edəcək; BŞİH Müsavatın müraciətini hələ də cavabsız qoyur

Sentyabrın 27-də Müsavat Partiyasının VIII qurultayına hazırlıqlar davam edir. İndiyə qədər partiya dəfələrlə qurultaya yer ayrılması ilə bağlı BŞİH-ə müraciət etsə də, aidiyyəti qurum müraciəti ya cavabsız qoyub, ya da ayırdığı yer məqsəduyğun olmayıb. Partiya növbəti dəfə BŞİH-ə müraciət ünvanlayıb. Lakin icra hakimiyyəti hələ də Müsavata cavab verməyib. Yaxın günlərdə ali orqana keçirilən seçkilərə yer ayrılıb-ayrılmaması məsələsinə aydınlıq gələcək.

Arif Hacılı

Bu arada başqanlığa namizədlərin qeydə alınması prosesi davam edir. Bu günə qədər başqanlığa yalnız bir rəsmi iddiaçı var idi. Bu, partiyanın Divan üzvü Tural Abbaslı idi. Sentyabrın 9-da Müsavatın İcra Aparatının rəhbəri Arif Hacılı da rəsmən namizədliyini irəli sürüb. Digər iddiaçılar - Qubad İbadoğlu və Səxavət Əlisoyun yaxın günlərdə başqanlığa namizədliklərini irəli sürəcəkləri gözlənilir.

Onu da qeyd edək ki, Qurultaya Hazırlıq üzrə Təşkilat Komitəsinin sentyabrın 8-də keçirilən iclasında Arif Hacılı partiyada tutduğu İcra Aparatı rəhbərliyindən, Divan və Məclis üzvlüyündən istefa verib.

İstefa barədə təklif S. Əlisoy tərəfindən gəlmişdi. Müşavir vəzifədən istefa verən Əlisoy digər namizədləri də istefaya çağırıb. İndiyə qədər onun çağırışına A. Hacılı müsbət cavab verib. Q. İbadoğlu da namizədliyini rəsmən irəli sürəndən sonra müşavir vəzifəsindən istefa verəcəyini açıqlayıb. Tural Abbaslı isə istefa çağırışını müsbət qarşılamayıb.

Xatırladaq ki, namizədlərin qeydə alınması bazar günü istisna olmaqla, həftənin bütün günləri səhər saat 10:00-dan axşam saat 18:00-a qədər aparılır. Müvafiq sənədə qol çəkən şəxsin namizədliyi qeydə alınmış hesab olunur. Sentyabrın 17-nə qədər bu proses həyata keçiriləcək. Amma təbliğat-təşviqat kampaniyası seçki gününə qədər davam edəcək.

Müsavat başqanının müavini Gülağa Aslanlı qurultayla bağlı işlərin sürətlə davam etdiyini bildirdi: “Qəbul olunmuş qaydalara uyğun olaraq, namizədlərin qeydə alınması prosesi həyata keçirilir. Bu hal sentyabrın 17-nə qədər davam edəcək. Dünən Qurultaya Hazırlıq üzrə Təşkilat Komitəsinin iclasında partiyanın nizamnaməsinə olunan əlavə və dəyişikliklərin müzakirəsi demək olar ki, başa çatdı. Növbəti yığıncaqların birində yəqin ki, partiyanın proqramına ola biləcək əlavə və dəyişikliklər müzakirə olunacaq. Artıq qurultay zamanı nümayəndələrin səsverməsi ilə bağlı layihə hazırlanıb və Təşkilat Komitəsinin üzvlərinə paylanılıb. Növbəti yığıncaqda bu sənədin qəbul ediləcəyi gözlənilir”.

Partiya funksioneri namizədlərin qeydə alınması prosesi ilə bağlı bunları dedi: “Namizədlərin qeydə alınması davam etdirilir. Bu gün Arif Hacılı başqanlığa namizədliyini rəsmən irəli sürdü. Bununla başqanlığa ikinci iddiaçının adı məlum oldu. Sərbəst Məclis üzvlüyünə namizədliyini irəli sürənlərin sayı 60-a yaxınlaşır. 11 nəfər isə MNTK-ya iddiaçı olub”.

□ **Cavanşir ABBASLI**

dir. Həbsxanada nə qədər şərait düzəldilsə, nə qədər müəyyən problemlər həll olunsada həbsxana elə həbsxanadır. Mənim həbs həyatım həm çətin, həm də müəyyən mənada asan keçib.

Bəzi hallarda həbsxanada olduğuma görə təəssüf hissi keçirsən də, bəzi hallarda bu məkana düşdüyüm üçün müəyyən mənada sevinmişəm. Həbsxanada mənəvi baxımdan elə bir həyat qazanmışam ki, bu mənim üçün çox dəyərlidir. Həmin həyat tərzinin baxırda qorunması çox çətin olsa da, mən bunu qoruyub saxla-

mağa cəhd edirəm”.

Məhbəs həyatını 3 dövrə bölən R.Bəşirli bunu belə ifadə etdi: “Ümumiyyətlə, mənim həbs həyatım uzun çəkib və bunu 3 hissəyə bölmək olar. İlk olaraq həbs olunandan sonra, 1 il 4 ay ərzində Bayıldakı istintaq təcridxanasında keçirdiyim qapalı rejim. İkinci 1 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində cəza çəkdiyim müddət və üçüncüsü üst-üstə toplaşmaq təqribən iki illik karsər həyatım. Bunların hər birində, hər bir anında mənim üçün acılı-şirinli xatirələr var”.

□ **Fəridə ABDİYEVA**

Jurnalist dəqiqləşdirə bilmədiyi xəbərlə necə rəftar etməlidir? Azər Ayxan: "Məmurlar haqqında yayılan xəbərlərə təsdiq və ya təkzib almaq mümkün olmur"

İki gün öncə nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun səhhətində ciddi problem yaranması haqda xəbərlər yayıldı. Guya nazirin infarkt keçirdiyi, bu səbəbdən də müalicə üçün ölkə xaricinə aparıldığı deyildi. Bu məlumat ictimailəşdikdən sonra Nəqliyyat Nazirliyi təkzib xarakterli açıqlama yaydı. Nazirlikdən saytlardan birinə verilən təkzib mətnində xəstəlik barədə xəbərini həqiqəti əks etdirmədiyi bildirilib: "Bu növ yalan məlumatların yayılması yalnız müxtəlif mətbu orqanların diqqəti özünə cəlb etmək, reyting qazanmaq cəhdlərindən başqa bir şey deyil".

NN-dən verilən açıqlamada daha sonra deyilir: "Təəssüf hissi ilə qeyd etməliyik ki, bu gün Azərbaycan mətbuatında əsas peşəsi ucuz reyting ardınca qaçmaq olan müxtəlif qəzetlər, saytlar da var. Artıq dəfələrlə müşahidə olunub ki, bəzi saytlar qeyri-peşəkar fəaliyyətləri ucbatından oxucu kütləsi cəlb edə bilmədikləri üçün ölkəmizin müxtəlif dövlət məmurları, nazirləri, siyasi və ictimai xadimləri haqqında yalan, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlar yaymaqla diqqəti özlərinə yönəltmək, məşhurlaşmaq istəyirlər. Digər təəssüflə qeyd olunsa məqam isə ondan ibarətdir ki, ölkənin media bazarında xeyli müddətdir fəaliyyət göstərən, kifayət qədər ad-sana malik müxtəlif xəbər portalları da, dünənə qədər adını eşitmədikləri, haradan peyda olduğu qaranlıq qalan birgünlük saytların yalan xarakterli məlumatlarını heç bir şəkilə yoxlamadan, dərhal dərc edirlər və bununla da, həmin saytlarla eyni səviyyədə qeyri-peşəkar iş nümayiş etdirmiş olurlar".

"Yeni Müsavat" qəzetinin baş redaktorunun birinci müavini Azər Ayxan isə bildirir ki, jurnalistləri dəqiqləşdirə bilmədikləri xəbərləri çap etdiklərinə görə qınamaq doğru deyil: "Azərbaycan mətbuatını bəzən yoxlanmamış xəbərləri tirajladığı üçün qınayırlar. Qəzetçiliyin, xəbərçiliyin tələblərinə görə dəqiqləşdirilməmiş, qarşı tərəfin rəyi olmayan yazı və xəbərini dərci yolverilməz sayılır. Amma Azərbaycanda, xüsusilə də rəsmi şəxslər barədə yayılan xəbərləri dəqiqləşdirmək, onlara təsdiq, yaxud təkzib almaq az qala qeyri-mümkündür. Çünki nazirlərə, onların müavinlərinə, komitə sədrələrinə, hətta icra başçılarna və polis rəislərinə jurnalistlərin birbaşa çıxışı qeyri-mümkündür, təbii, bir-iki istisna olmaqla. O cümlədən həmin qurumların mətbuat xidmətləri rəhbərləri ilə də bu və ya digər məsələləri, xəbərləri, şayiələri dəqiqləşdirmək, o xəbərlərin təsdiqini və ya təkzibini almaq da xeyli çətindir. Xəbər elə bir şeydir ki, bəzən bir neçə saniyə geciksən başqa saytlar o xəbəri dərc edəcək. Amma biz əksər vaxtı zəng vururuq, xəbər də adı keçən məmur tapı bilməsək də, onun mətbuat xidmətinə, qəbul otağına zəng vururuq. Cavab ala bilmirik və KİV, media məcbur olur həmin xəbəri tirajlayır. Xəbər tirajlandıqdan sonra isə buna umu-küsü dolu bir təkzib yayırlar. Yaxşısı budur ki, nazirlər öz mətbuat xidmətlərinə tapşırırlar ki, istənilən mövzu ilə bağlı, hətta həmin məmurun səhhəti ilə bağlı yayılmış söz-söhbətə belə anımdaca reaksiya verilsin. Hər bir insan xəstələne bilər, hər bir insanın səhhətində problem yarana bilər. Məsələni bu cür siyasiləşdirməyi, bunun ətrafında bu cür əjotaj yaratmağı, medianı bu şəkildə suçlamağı da mən düşünürəm. Sadəcə olaraq, bizim məmurlar media ilə işlərini çevik qura bilmirlər".

□ Rəy

Azərbaycan da daxil olmaqla, bir neçə ölkənin hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən axtarılan "doktor Frankenşteyn" ləqəbli türkiyəli orqan alverçisi Yusuf Erçin Sönmez Amsterdamda görünüb. İnsan orqanlarının alveri ilə məşğul olan beynəlxalq mafiyanın liderlərindən biri hesab olunan Y.Sönmezin izinə Serbiyanın xüsusi xidmət orqanları düşüb. Məlum olub ki, beynəlxalq axtarışda olan Y.Sönmez Amsterdam ətrafındakı 2 milyonluq villada yaşayır.

Serbiya hakimiyyəti onun həbs edilməsi üçün Hollandiya hüquq-mühafizə orqanlarına sorğu göndərsə də "doktor Frankenşteyn" hələ də azadlıqdadır. "Yeni Müsavat"ın oxucuları qəzetimizin 2010-cu il, 15 avqust tarixli sayında Y.Sönmezin Bakıdakı "Nur" klinikasında qanunsuz fəaliyyəti haqda araşdırmamızla tanışdır. Həmin yazıda reportyorlarımızın Bakıda Y.Sönmezin izinə düşməsindən söhbət açıldı. 2010-cu ildə Y.Sönmezin izinə Badamdar qəsəbəsində yerləşən "Nur" klinikasında düşmüşdü. O vaxt müəyyən etmişdik ki, "doktor Frankenşteyn" ayın müəyyən günlərində klinikaya gəlir və qanunsuz əməliyyatlar edir. O vaxt araşdırmamızın dərindən sonra Y.Sönmez Bakıya gələrək mətbuat konfransı keçirmişdi. Yazdıqlarımızı təkzib edəcəyini konfrans öncəsi dönə-dönə vurğulayan Y.Sönmez sonradan müxtəlif mövzulara baş vurararaq üstündən sükutla keçmişdi.

Hazırda Kosovoda da axtarılan Y.Sönmezin Amsterdamda olduğu haqda bundan əvvəl Avropa İttifaqının Priştinadakı hüquq missiyasının rəhbəri, prokuror Conatan Reytel də bildirmişdi. C.Reytel Y.Sönmezin saxlanılması üçün Hollandiya hakimiyyətinə müraciət etmişdi. Virtualaz.org yazır ki, Y.Sönmez böyrək transplantasiyası əməliyyatlarını Kosovonun paytaxtı Priştinadakı "Medicus" klinikasında həyata keçirib. Burada çıxardığı böyrəkləri 80-100 min avro arası qiymətlərə əsasən İsraildən olan alıcılara satıb. Y.Sönmezin müştəriləri arasında həmçinin Almaniya, Polşa və Kanada vətəndaşları da olub. 2008-ci ildə Priştina aeroportunda Yılmaz Altun adlı şəxsin paltarının altından qan axdığına görə onu saxlayıblar. Məlum olub ki, bu şəxs az əvvəl böyrəyini çıxartdırıb, əməliyyatı Yusuf Sönmez özü şəxsən həyata keçirib. Lakin sonradan Yılmaz Altundan "Doktor Frankenşteyn" in əleyhinə ifadə almaq mümkün olmayıb - o yoxa çıxıb. Bildirilir ki, Yılmaz Altun adlı şəxslə bağlı fakt keçmiş Yuqoslaviyaya dair beynəlxalq cinayət məhkəməsinin yüksək rütbəli Kosovo siyasətçilərinin, o cümlədən Kosovo albanlarının lideri Haşim Taçinin barəsində hazırlanan dosyesində yer alır. Yusuf Sönmez Haşim Taçinin adamı hesab olunur və onun adı Avropa Şurasının xüsusi məruzəçisi Dik Martinin də hesabatında yer almışdı. Hesabatda deyilirdi ki, Haşim Taçinin adamları 90-cı illərin ortalarında Balkanlarda gedən mü-

naqişə zamanı əsir götürülmüş serblərin daxili orqanlarını Y.Sönmezin işlədiyi klinikada çıxartdırıb və satıb, daha sonra əsirlər güllələnib. Y.Sönmez insan orqanlarının alverinə görə dəfələrlə saxlanılısa da hər dəfə azadlığa çıxmağa nail olub. Sonuncu dəfə o, 2011-ci ildə İstanbulda saxlanılıb. Y.Sönmez ifadəsində göstərib ki, Kosovodan valideynlərini görmək üçün İstanbula gəlib. O, girov müqabilində azadlığa buraxılıb və tezliklə Türkiyəni tərk edib. Y.Sönmezin əlaqələri olduqca genişdir və o, dünya

adamları gizli əməliyyat olunmaq üçün Azərbaycana göndərdiyi üzə çıxmışdı. Məlum olmuşdu ki, cinayətkar şəbəkə Ukraynada qəzetlərdə elanlar yerləşdirərək böyrəyini satmağa hazır olanlara 100 min dollar vəd edib. Lakin əməliyyatdan sonra aldadılmış donörələr ən yaxşı halda böyrəklərinin əvəzində 10 min dollar alıblar. Bir ki, Kosovodan valideynlərini görmək üçün İstanbula gəlib. O, girov müqabilində azadlığa buraxılıb və tezliklə Türkiyəni tərk edib. Y.Sönmezin əlaqələri olduqca genişdir və o, dünya

veri və qaçaqmalçılığı ilə məşğul olub. Çetenin 44 üzvü həbs olunub. Çete keçmiş sovet ölkələrindən olan şəxslərdən 8-10 min dollara orqanlarını alaraq, ABŞ-da 160 min dollara satmış. Ən maraqlı məqam isə odur ki, çeteye başçılıq edən Levy-İzhak Rosenbaumla bir vaxtlar Bakıda, Badamdar qəsəbəsində yerləşən "Nur" klinikasında çalışan Frankenşteyn ləqəbli Yusuf Erçin Sönmezin yəhudi əsilli ortağı, İsraili professor Zəki Şapiranın münasibətləri də olub. Z.Şapira isə Yusuf Erçin Sön-

Bakıda axtarılan orqan alverçisi Amsterdamda üzə çıxdı

Vaxtilə "Yeni Müsavat"ın yazdığını oxuyub Azərbaycana gələn "doktor Frankenşteyn" "ələkeçməz" personaya çevrilib

Yusuf Erçin Sönmez

üzrə orqan mafiyanın əsas liderlərindən biri hesab olunur. İnsan əzələrinin alveri suçu ilə dəfələrlə saxlanılmış Yusuf Erçin Sönmezin İsraildən olan professor Zəki Şapira da sıx əlaqələri var. Belə qara bizneslərin qurulması üçün qeyri-demokratik, insan amilinə üstünlük verməyən dövlətlərdə münbit şərait olur. Əgər belə bizneslərin əsası inkişaf etmiş dövlətdə qoyulursa, həyata keçirilməsi üçün məkən 2-ci dərəcəli dövlətlər olur. 2010-cu ilin aprelinde İsrail polisi əməliyyat keçirərək, insan orqanlarının alveri ilə məşğul olan mafiya üzvlərini həbs edib. Bir İsrail generalının başçılıq etdiyi mafiya bir neçə il ərzində böyrəklərini çıxarmaq üçün tora saldıqları

böyrəkdən 120 min dollar qazanıb. Söhbət heç də bir-iki bu cür qanunsuz əməliyyatdan deyil, illər ərzində müntəzəm olaraq həyata keçirilən böyük bir prosesdən gedir. Həmin vaxt İsrail polisi mafiya üzvlərindən 6-nı saxlayıb. Dəstəyə 62 yaşlı istefada olan briqada generalı Meir Zamir, Aşkelon şəhərindən olan vəkili, 34 yaşlı Netanel Muval, 77 yaşlı vəkili İlyah Rafaeli başçılıq ediblər. Tutulan mafiya üzvləri isə Kobi Qlob, Şlomi Biton və onun rəfiqəsi Ramle Yafi Şukrun olub.

2009-cu ildə ABŞ-da, Nyu-Cersi ştatında ifşa olunan yəhudi ruhanisinin çetəsinə də İsrail əsilli, "Çöpçatan" ləqəbli Levy-İzhak Rosenbaum başçılıq edib. Bu çete orqan al-

mezin ortağı olmaqla yanaşı, onun 15 illik dostudur. Bu məlumatlar Y.Sönmezin hansı məsələdə qanunsuz orqan köçürmələri ilə məşğul olduğunu ortaya qoyur. Xatırladaq ki, "Frankenşteyn" ləqəbi Yusuf Erçin Sönmezin onun insan orqanları ilə işləmələrindən dolayı verilib. Tanınmış İngiltərə yazıçısı Meri Şellinin "Frankenşteyn və ya müasir Prometei" romanında gənc həkimin ölmüş insanların orqanlarını çıxaraq cansız materiyadan dəhşətli bir canlı varlıq yaratmasından söhbət açılır. Müasir dövrdə isə M.Şellinin qəhrəmanının adı ilə orqan qaçaqmalçılığı və alveri edən mafiya üzvləri çağırırlar.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Azərbaycanın vətəndaş cəmiyyəti üçün kritik şans

ABŞ və Azərbaycan hökumətlərinin arasından yenə də "qara pisik" keçib. Hər halda, münasibətlər sabiq səfir Riçard Mörinqstarnın qalmaqallı müsahibəsindən sonra yumşaq desək, rəvan getmir. Ancaq tərəflər bir-birilərinin vazkeçilməz strateji önəmini ciddiylə aralaq diplomatik fəndlərlə bunu görünməz etməyə çalışsalar da, ilkin təəssürat belədir ki, Azərbaycanda son siyasi həbslər, əl-xüsüs Qərbə bağlı QHT sektoruna qarşı görülən genişmiqyaslı sərt tədbirlər Vaşinqtonun ürəyincə deyil.

Görünən həm də odur ki, Birləşmiş Ştatlar eyni zamanda Ukrayna böhranı və Rusiyanın postsovet ölkələrinə yeni təhlükələrin fonunda Azərbaycanın müstəsna dəyərini nəzərə alaraq hələ ki "növbətçi" etirazlarla kifayətlənir. Lakin qeyri-rəsmi qaynaqlardan sızan informasiyalarda Vaşinqtonun hakimiyyətin son addımlarından dolayı dərin meylslük içində olduğu, vəziyyətdən çıxış yolu aradığını və Azərbaycana səfir təyinatının gecikdirilməsinin də bu ovqatın təzahürü olduğu deyilir.

Əlbəttə ki, zaman-zaman ABŞ yetkililəri açıqca bəyan ediblər ki, Azərbaycanda təhlükəsizlik və enerji maraqları rəsmi Vaşinqtonun prioritet verdiyi iki əsas məsələdir. Ancaq demokratik dəyərlər, təməl insan haqları, vətəndaş institutlarının mövcudluğunun da Birləşmiş Ştatlardan ötrü əhəmiyyətsiz olmadığını ABŞ rəsmiləri vaxtaşırı dilə gətiriblər. O məntiqlə ki, "demokratik beşiyi" nə Azərbaycan toplumunda inam-etimad sifirə düşməsin.

Qərbin bu xüsusda narahatlığını son olaraq Avropa Birliyinin genişlənmə və qonşuluq siyasəti məsələləri üzrə komissarı Ştefan Füle Bakıda ikən ifadə edib. Yerli vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin bir qrupu ilə görüşdə avropalı komissar "Azərbaycandakı əziyyətdən və insan hüquqlarının məhdudlaşdırılmasına yönəlik faktlardan narahatlığını" ifadə edib. Sitat: "Biz vətəndaş cəmiyyəti ilə, hüquq müdafiəçiləri ilə bağlı baş verənləri diqqətlə izləyirik. QHT-lərlə bağlı qanun dəyişdirilərkən, habelə vətəndaş cəmiyyətinin bu qədar çox sayda fəali həbs edilərkən bundan narahatlığımızı dəfələrlə bildirmişik" ("Turan").

Avropalı qonaq həmçinin sabit demokratik cəmiyyətin əsasında dayanan ictimai debatların təşkilinin vacibliyini vurğulayıb: "Buna görə də biz Azərbaycanın vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələrini müdafiə eləmişik və edəcəyik". Füle onu da əlavə edib ki, qurum Azərbaycan müxalifətinə və vətəndaş cəmiyyəti fəallıqlarına dəstəyi davam etdirmək üçün 3 milyon avro vəsait ayırmağa qərar verib.

Eyni gündə isə ABŞ Dövlət

Qərb iqtidarla böyük dialoqa gedir - xəbər

Prezident İlham Əliyev AB rəsmisi Füləni qəbul etdi; Amerikadan da Bakıya geniş tərkibli nümayəndə heyəti gəlir; "Əsrin müqaviləsi"nin 20-ci ildönümü tədbirinə qatılacaq yüksək çinli qonaqların missiyası təkcə bu deyil; Azərbaycanda QHT sektorunun xilasını üçün Vaşinqtonun hərəkətə keçdiyi bildirilir; 10 gün sonra nə olacaq?..

Departamenti insan haqları ilə bağlı əndişəsini Amerika vətəndaşı, keçmiş "Yeni fikirçi" Səid Nurinin Bakıdan buraxılmaması ilə bağlı ortaya qoyduğu açıqlamada ifadə edib. Departament sözcüsü Cen Psaki deyib: **"Azərbaycandakı səfirlik və Dövlət Departamentinin rəsmiləri bu məsələ ilə bağlı Bakıda, Vaşinqtonda Azərbaycan rəsmiləri ilə əlaqə saxlayıb işi davam etdirəcəklər. Biz Azərbaycan iqtidarını Səid Nurini tam izahatla təmin etməyə çalışırıq və işi yaxından izləyirik. Onunla daimi əlaqə saxlayırıq və bütün mümkün konsulluq xidməti ilə təmin edirik. Konsulluq əməkdaşımız sentyabrın 5-də onunla görüşüb"**.

Azərbaycanda insan haqları ilə bağlı Qərbin artan diqqətinə dair başqa bir fakt kimi Avropa Birliyinin ekspertlər qrupunun Azərbaycanda olmasını göstərmək olar. Onlar siqorta-pensiya sisteminə qanunvericilik bazasının yaradılması ilə bağlı Dövlət Sosial Müdafiə Fondu ilə Avropa Birliyinin birgə layihəsi çərçivəsində müxtəlif dövlət orqanları və digər təşkilatlarla görüş keçirəcək, səfər çərçivəsində ölkədəki iqtisadi və demografik vəziyyətin, qanunvericilik və maliyyə sisteminin öyrənilməsi, təhlili və digər araşdırma işlərinin aparılması müzakirə olunacaq. Yəni əslində bu da insan haqlarının müəyyən bir qolunu əhatə edəcək.

Sentyabrın 9-da prezident İlham Əliyev Ştefan Fülənin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Görüşdə Azərbaycanla

Avropa İttifaqı arasında əməkdaşlığın inkişafından məmnunluq ifadə olundu, "Şərq tərəfdaşlığı" Proqramı çərçivəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli, ölkəmizlə Avropa İttifaqının əlaqələrinin müxtəlif sahələrdə inkişafı ilə bağlı məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüşdə həmçinin Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında siyasi, iqtisadi, enerji sahələri ilə bağlı müzakirələr aparılıb. Daha çox "müxalifət adamı" hesab edilən Fülənin yüksək səviyyədə qəbulu onu deməyə əsas verir ki, hakimiyyət özünü də xüsusilə bu gün barəsində daha çox danışılan QHT sektorundakı həbslərlə bağlı vəziyyətin yumşaldılmasına meyillidir.

Hakimiyyətin Avropa Birliyi ilə münasibətlərinə dair daha bir ilginç məlumat iqtidarın bu qurumla demokratik açıqlama ilə bağlı sazişi imzalamaq ərəfəsində olmasıdır. Məlumatlara görə, Avropa Birliyi ilə bağlanacaq saziş üzrə öhdəliklər artıq razılaşdırılıb və bu sənəd geniş çapda demokratiya ilə bağlıdır. Bir neçə gün öncə "Turan" agentliyinin direktoru Mehman Əliyev də "Yeni Müsavat" a müsahibəsində Avropa Birliyinin iqtidarla belə bir saziş imzalayacağını açıqlamışdı. "Azərbaycan fərqli bir mərhələyə qədəm qoymağdadır. Bu mərhələnin adına "idarə olunan demokratiya" demək olar. Məsələn, gələn il Elektron Məhkəmələr layihəsinin tətbiqinə başlanacaq. Azərbaycan məhkəmə sistemindəki durumu nəzərə alsaq,

bu, inqilabi qərar olacaq. Bu gün Azərbaycan məhkəmələrində çəkiliş aparmaq mümkün deyil. Ancaq məhkəmə proseslərinin tam şəkildə lentə alınması, internetdə yayılması, məhkəmənin şəffaflığının bu şəkildə təmin olunması Elektron Məhkəmənin tələbidir. Dövlət başçısı İlham Əliyev buna artıq imza atıb, hökumətə layihənin icrası üçün gərəklili tədbirlərin görülməsi haqqında tapşırıq verib. Bir vaxtlar məhkəmələri onlarla QHT monitorinq eləyirdi, indi bu prosesi hakimiyyət özü həyata keçirəcək" deyərək, M.Əliyev bildirmişdi.

Lakin bunlar da hamısı deyil və görünür, Qərb bunu da

tam yetərli hesab etmir. Mötəbər mənbənin məlumatlarına görə, Qərb, konkret olaraq Birləşmiş Ştatlar ölkəmizdə demokratiya və insan haqları sahəsində vəziyyətin daha böhranlı və geridönməz duruma girməməsi, ölkənin birmənalı qərbyönlü kursdan rusiyayönlü yola keçməməsi üçün real addımlar atmaq, bu yöndə siyasi hakimiyyətlə hətta qapalı dialoqa başlamaq barədə düşünür.

Mənbənin bildirdiyinə görə, belə bir dialoqa cəhd sentyabrın 20-dən sonra edilə bilər. Niyə məhz 20-si? Məsələ ondadır ki, bizi bilgiləndirən qaynaq həmin tarixdə Azərbaycanda ABŞ Senatı və Ağ Evi təmsil edən nüfuzlu şəxslərdən ibarət nümayəndə heyətinin gələcəyini anons edib. Qonaqların sentyabrın 20-də "Əsrin müqaviləsi"nin 20-ci ildönümünə qatılacağı bildirilir.

Lakin qaynağımızın bilgisinə görə, bu, səfərin yalnız rəsmi - görünən tərəfidir: "Nümayəndə heyətinin əsas missiyası ölkə rəhbərliyi ilə görüşüb, qapalı təmasda onunla dialoqa cəhd etmək, Azərbaycanda qərbyönlü QHT-lərlə bağlı vəziyyəti, ümumən təməl insan haqlarının durumunu ölkə rəhbəri ilə müzakirə etməkdir. Nəhayət, müəyyən xahişlərdə bulunmaqdır".

Proseslərin təhlili onu göstərir ki, iqtidar yaxın gələcəkdə yuxarıda da qeyd etdiyimiz şərtlər daxilində islahatlara və indi siyasi terminə dəbdə olan ifadə ilə desək, açıllıqlara getməlidir.

Bəs Qərbə böyük dialoq indilikdə? 10 gün gözləyək...

□ Siyasət söhbəsi

Tolstoy böyüklükdə ...Rusiya...

Hüseynbala SƏLİMOV

Eİmdə müxtəlif yanaşmalar var. Eyni siyasi hadisəyə və yaxud da ki, eyni bir ölkəyə münasibətdə politoloqlar və siyasi təhlil adamları üç aspektdən yanaşırlar. Bəzisi bunu insan psixologiyası aspektindən, digəri geosiyasət prizmasından, bir qeyrisi isə mədəniyyət bucağından edir. Bu minvalla hər siyasi prosenin ən azı üç açarı olur: psixologiya, geosiyasət və mədəniyyət...

Səbəbini tam şəkildə bilməsək də, Azərbaycanda daha çox dəbdə olan ikinci yanaşma, geosiyasətdir. Yerli təhlilçilər bir ölkəni başa düşmək, onun davranış motivasiyasını anlamaq üçün özlərini elə də əziyyətə salmırlar, dərhal siyasi coğrafiyaya və yaxud da ki, geosiyasətə müraciət edir, müxtəlif dövlətlərin maraqları prizmasından bu və ya digər problemi anlamağa cəhd edirlər.

Bizə gəldikdə isə daha çox kompleks yanaşmanın tərəfdarıyıq. Düşünürük ki, yalnız kompleks şəkildə yanaşmaqla bu və digər problemi araşdırmaq olar. Di gəl, bəzən daha çox üçüncü amilə-mədəniyyətə də üstünlük veririk...

Götürək elə Rusiyani. Bu ölkənin geosiyasi motivasiyası aydındır, o, özünə keçmiş SSRİ-nin qüdrətini və nüfuz sferasını qaytarmaq istəyir. Onun liderinin - V.Putin'in də davranışını psixologiya prizmasından anlamaq elə bir çətinlik törətmir. Z. Freyd deyirdi ki, insanın psixologiyası uşaqlıqda topladığı təcrübədən asılıdır. Görünür, Rusiya prezidentinin uşaqlığı elə keçib ki, o, sovet gerçəkliyini daha çox hiss edib, onun güclü təsiri altında olub...

Daha çətin isə mədəniyyət ələmidir, çünki mədəniyyət, mədəniyyət hadisələri və adamları millətin etno-psixoloji kodlarıdır.

Bugünlərdə bir daha Rusiya haqqında düşünərkən yadıma düşdü ki, bu həftə həm də L. Tolstoy doğulub. Bəli, 186 il bundan əvvəl Tolstoy dünyaya göz açıb...

Onun haqqında adi ölçülərdə düşünmək olmur. Bu mənada o, öz ölkəsilə assosiasiya yaradır. Rusiya özü də ölçüsüzdür. Bir rus dostum deyirdi ki, mən Rusiyani qatarla, avtomobillə gedəndə daha çox hiss edirdim...

Bu mənada Tolstoy adı yazıçı deyil, o, meqa-yazıçıdır. Miqyasına görə dünya ədəbiyyatında onunla müqayisə oluna biləcək ikinci yazıçı tanımıram...

"Rusiyani ağılla dərk etmək mümkün deyil" deyiblər. L.Tolstoyu da dərk etmək, başa düşmək olduqca çətinidir. Bir yazıçı kimi o, daim harmoniyanın içindədir, ona harmoniya axtarmağa ehtiyac yoxdur. Bu mənada Tolstoy digər bir nəhəngdən - F.Dostoyevskidən çox fərqlənir. Sonuncu bir yazıçı kimi daim harmoniya axtarır...

Amma bir fərd kimi Tolstoyun da harmoniyaya böyük ehtiyacı var. Onun həyatı, xüsusən də son illəri çox dramatik olub. Bu mənada elə Rusiyanın özü ilə bir assosiasiya var. Rusiya da öz içində harmonikdir. Amma çöldə, dünyada o, daim kiminləsə çarpışır, daim nəsə axtarmağa, daim genişlənməyə cəhd edir...

Adi rus adamı nifrətdən uzaq olur. Tolstoyda da nifrət yoxdur. Onun Platon Karatayevi yaralı fransız əsgərinin yarasını sarıyır. Və yaxud da o, Rusiyanın düşmənlərindən birini - Hacı Muradı necə təsvir edir? Bu mənada Rusiyanın öz bətnində də nifrət yoxdur. Nifrət daha çox çölə çıxanda təzahür edir... Rusiya üçün nifrət öz bətnindən ayırır tulladığı körpəsi kimidir. Bu körpələr də digərləri kimi "Ana Rusiya", "Rusiya ana" deyirlər...

Bəzən onlar adamları çaşdırır. İnsanlar onları tanıya bilmir. Adi rus adamı kimdir? O, V.Jirinovcki kimi olurmu?

Burada hamı ilə mübahisə etməyə hazırıq. Məsələ bundadır ki, adi rusun ləhcəsini, onun hətta məişət psixologiyasını mənimsəmək olar, amma adi rus olmaq olduqca çətinidir...

Bir çox hallarda rusların "əvəzinə" millətçilik edənlər adətən Rusiyada yaşayan qeyri-ruslar olublar. Bəli, onlar millətçilik edir, hətta bəzən sovinizm də yuvarlanırlar...

Tolstoyu ideallaşdırmaq fikrindən uzağıq. O, həm meqa-yazıçı idi, həm də adi bir qraf. O, daim həqiqət axtaran bir rahib idi, həm də ki, günahkar Allah bəndəsi. Bu mənada o, həm hamı kimi idi, həm də deyildi...

Mən insan Tolstoyun məziyyətlərindən bəhs etmək fikrindən uzağam. Məni daha çox yazıçı Tolstoy maraqlandırır. Həmişə düşünmüşdüm ki, o, bir yazıçı kimi o qədər qüdrətli idi ki, başqa yazıçıya heç vaxt qibtə etməzdi.

Amma yox. Sən demə, edibmiş. Özü də C. Coysu oxuyandan sonra. Deyibmiş ki, bunu əvvəl oxusaydım "Anna Karenina"nı başqa cür yazardım.

Belə alınır ki, hətta dahilər də adi hissələrdən xali deyilmiş...

Xəbər, yoxsa millət?

Rauf Arifoğlu: "Qlobal milli maraqlar olan məqamda xəbər və xəbərçilik prinsip ola bilməz"

Xəqani Səfəroğlu:
"Jurnalists ölkənin yaşam formatını dəyişdirə biləcək fəaliyyətlə məşğuldur"

öndədir: "Qlobal milli maraqlar olan məqamda xəbər və xəbərçilik prinsip ola bilməz. Hər bir ölkənin media quruluşu həm də həmin ölkənin resursu deməkdir. Bu baxımdan, xüsusən müharibə, hərbi əməliyyatlar kimi məsələlərdə media məhz milli resurs kimi fəaliyyət göstərməlidir. Başqa nümunələrdə mövzuya dair müzakirə açmaq olar. Lakin vətən müharibəsi modelində hər şey vətən, millət üçün səfərbər olmalıdır. O cümlədən də media".

"Yeni Media Jurnalistləri" İctimai Birliyinin sədri Xəqani Səfəroğlu hesab edir ki, indi internet əsasında xəbər verilmə qaydası tam dəyişib. Belə ki, indi xəbərləri təkçə jurnalistlər yayırmı. "Yeni media vasitələri informasiya yayımında ön yerə çıxıb. Mənə elə gəlir ki, jurnalist üçün yayacağı xəbər mənası bu informasiyanın ilk növbədə cəmiyyətdə nəyi dəyişdirə biləcəyinə inanmasıdır. Bizdə çox təəssüf ki, xəbər spikerləri bəzən özləri çox məhdud dünyagörüşə malik olurlar. Digər tərəfdən, ölkədə "İnformasiya təhlükəsizliyi haqqında" Qanunun olmasına hansı məlumatların dövlət təhlükəsizliyini təhdid edə biləcəyini ayırd etməyə imkan vermir. Düzdü, dövlət sirri və digər spesifik qanunlar var. Amma bütövlükdə dövlət strukturlarının işini zondaj edən, xarici təhlükələr barədə adıgedən qanunda açıq qeyd olunur".

Bu arada müsahibimiz xatırlatdı ki, ABŞ-da bu qanunda saytlara qarşı təşkil olunmuş kibernetik hücumlar dövləti təhdid edən təhlükə hesab edilir və terrorizm sayılır: "Jurnalistsika sadəcə peşə deyil. Bu peşə ölkənin yaşam formatını dəyişdirə biləcək fəaliyyətlə məşğuldur. Ona görə media və dövlət strukturlarının bu əməkdaşlığı "informasiya təhlükəsizliyi haqqında" Qanunda göstərilməlidir. Məsələn, Rusiyanın bununla bağlı müvafiq qanununda tam olmayan və yarımçıq informasiya yayarı dövlət strukturunun fəaliyyəti dövləti təhdid edən təhlükə sırasında qeyd olunur. Yeni bu vacib məlumatların yayılması dövlət strukturlarının və KİV-in birgə məsuliyyətini müəyyən edir".

"Yeni Müsavat" qəzetinin siyasi şərhçisi Azər Rəşidoğlu isə hesab edir ki, əslində bu məsələdə ediləcək bir seçim yoxdur. Onun sözlərinə görə, jurnalist bu peşəni seçərkən öz seçimini edib: "Jurnalists işi informasiyanı oxucuya çatdırmaqdır. Onu necə əldə edib, kimin mənafeyinə toxunacaq, jurnalist bu barədə fikirləşməyə borclu deyil. İnformasiyanı yaymaqda tərəddüd edən, vətən, xalq, qrup, partiya, ailə, nəsəl maraqları barədə düşünən jurnalist öz peşəsinə xəyanət etmiş olur. Jurnalists üçün bir doğma var, o da xəbərdir. Əgər mühüm bir xəbər əldə etsəm, heç nə barədə düşünmədən onu yayardım".

A.Rəşidoğlu bu məsələdə bir həqiqətin tərəfdarıdır. "Mənim bir xalqım var, o da oxucumdur" deyən həmkarımız fikirlərini belə əsaslandırdı: "Bir idealım var, o da qərəzsiz xəbərçilikdir. Normal jurnalistika ilə "ura-vətənpərvərlik" bir araya sığır. Ya jurnalistikaya xidmət edirsən, ya da öz peşəyə xəyanət edib, başqalarına, ictimai rəyə, qrupa sədaqət nümayiş etdirirsən. İkinci yolu seçən jurnalist hörmətə layiq deyil".

□ Sevinc TELMANQIZI

Müsavat başqanının müavini, vicdan məhbusu Tofiq Yaqublunun təcridxanadan yazdığı "Bircə bu dəfə oxuyun" başlıqlı köşə yazısında maraqlı doğuran məqamlar var. Həbsdəki başqan müavini köşəsində açıq şəkildə Azərbaycanda inqilabın baş verməməsində Qərbi yox, xalqın özünü günahkar görüb.

Vicdan məhbusu Qərbi demokratik ideallara dönük çıxmaqda, elan etdiyi prinsipləri pozmaqda, Azərbaycanda demokratiya qurmamaqda, Qarabağı alıb bizə verməməkdə və s. ittiham edənlerin yanaşmasını yalan və əsassız adlandırır. Qərbi sif müdafiə etmək üzərində qurulan yazıda başqan müavini-nin əsas maraqlı doğuran fikirləri bunlardır: "Nə vaxt Azərbaycan xalqı demokratiya uğrunda mübarizə aparıb ki, Qərb onu meydana tək, arxasız buraxıb?".

2003-cü ildən bu yana Qərbin Azərbaycanda demokratiyaya dəstək verməməsi barədə tənqidlər artmaqdadır. Əsas iddia bundan ibarətdir ki, ABŞ, Avropanın böyük dövlətləri Azərbaycanda ciddi siyasi dəyişikliklər yetişdiyi vaxt müxalifətə gərəkən dəstək vermir.

Amma bir sıra siyasətçilər, qəzetçilər də var ki, onlar tam əks fikirdədirlər. Bu qrup adamların düşüncələrinə görə, Azərbaycan xalqı demokratiya uğrunda mübarizə aparsa dünyanın demokratiya mərkəzləri lazım olan dəstəyi verəcək.

Bəs Tofiq Yaqublunun bu mövqeyinə onun həmkarları olan digər siyasətçilər nə deyirlər?

Müsavat başqanının müavini Gülağa Aslanlı T.Yaqublunun Qərb haqqında dediklərinə haqq qazandırdı: "Onun dediklərinin hamısı doğrudur. Xüsusilə Qərb haqqında dedikləri. Çünki o həbsdədir. Fikirlərinə münasibət göstərməyimiz doğru olmaz. İnşallah, tezliklə azadlığa çıxar. Bu barədə üzvbüz geniş müzakirə apararıq".

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə Tofiq Yaqublunu ilə bu barədə azadlıqda diskussiya aparmağı məqsəduyğun hesab etdiyini bildirdi: "Allah Tofiq bəyin qapısını açsın. İnşallah,

Tofiq Yaqublun düzmü deyir?

Həbsdəki başqan müavini-nin fikirlərinə siyasətçi həmkarlarından cavab:

"Azadlığa çıxsın, üzvbüz danışarıq"

Gülağa Aslanlı

Sərdar Cəlalov

"Qərb heç zaman 1988-ci ilin küçə hərəkatından gəlmiş başıpozuq qüvvəyə dəstək verib onu hakimiyyətə gətirməz"

tezliklə azadlıqda olar. Tofiq bəy bu fikirləri həbsxanadan öz düşüncələri ilə yazıb. Fikirlərinə hörmətlə yanaşaram. İnşallah, qismət olar, azadlıqda bu barədə geniş müzakirə apararıq. Bundan əlavə şərh vermək istəmirəm. Sadəcə, onu qeyd edim ki, hər bir ölkənin öz siyasi maraqları var. Bu maraqlardan doğan hərəkatlar üzrə addım atılır. Qərbin digər ölkələrdə baş verə biləcək inqilablara, demokratiyaya dəstəyi də bundan irəli gəlir. "Azərbaycanda inqilabı xalq edəcək" kimi fikirlər doğru deyil. Çünki Azərbaycan heç zaman inqilab olmayacaq".

ADP sədri Sərdar Cəlalov hesab edir ki, Qərb ortaq dəyərləri bir olan müxalifətə dəstək verir: "Belə bir fikir formalaşdır ki, guya Azərbaycan müxalifəti meydanlara çıxır, Qərb isə onu tək qoyur.

Bu işlərin içərisində olan adam kimi bilərəm ki, Qərb o müxalifətə dəstək verir ki, ortaq dəyərləri bir olsun. Azərbaycan müxalifətinin özü Qərbə müəyyən konsepsiya təqdim edir. Bu konsepsiyaya baxılan zaman şahidi olur ki, Qərb Azərbaycanda dəyişiklik olarsa, bunun demokratiyaya gətirib çıxaracağına inanmır. Müxalifətimiz düşünür ki, avtoritar rejimdən qurtulmaq üçün Qərb dəstək verməlidir. Amma Qərb bu cür rejimlərə ona görə dözdür ki, yerinə gələcək qüvvəyə inanmır. Bunu inqilab baş verən ölkələrdə daha aydın görmək olur. Nə zaman biz güclü siyasi birlik ortaya qoyacağıq, o zaman yetərinə dəstək alacağıq. Hazırda iki nəfər müxalifətçi belə bir-biri ilə yola getmir. O da olsun ki, hakimiyyətə gəlsinlər. Qərb bunları bizdən yaxşı bilir. Onlar heç zaman başıpozuq, 1988-ci

ilin küçə hərəkatından gəlmiş qüvvəyə dəstək verib onu iqtidara gətirməz. Müxalifət ilk növbədə, birləşdirici, bərsiv, islahatçı olmalıdır. Siyasi partiyalar öz xətərlərində dəyişiklik etməyiblər. Qərb nə üçün dəstək verməlidir? Bu baxımdan mən Qərbin əleyhinə deyilən arqumentlərə qətiyyətlə razı deyiləm. Hesab edirəm ki, Qərbin Azərbaycan müxalifətinə dəstək verməməsinin yeganə günahkarı müxalifətin özüdür".

Milli Şuranın mətbuat xidmətinin rəhbəri Oqtay Güllalıyev Qərbin Azərbaycana yaşamasında ikili məqam olduğunu qeyd etdi: "Tofiq bəyin fikirlərində müəyyən həqiqətlər var. Bəli, xalq meydana olmalı və mübarizə aparmalıdır. Amma hesab edirəm ki, ölkəmizdə tapdalanmış müəyyən azadlıqlar var. Qərb tapdalanmış azadlıqlara dəstək verməlidir. Düzdür, indiyə qədər bununla bağlı müəyyən münasibətlər olub. Qərbin Azərbaycanda baş verən seçki saxtakarlığı, pozulan insan hüquqları ilə bağlı münasibəti qaneedici deyil. Bildiyimiz kimi, ölkədə total şəkildə həbslər gedir. İctimai-siyasi fəallər, QHT rəhbərləri həbs edilir, barələrində cinayət işi açılır, bank hesabları dondurulur. Bunların fəvqündə Qərbin göstərdiyi münasibət dişi deyil. Azərbaycan cəmiyyətinin özü haqqı uğrunda ayağa qalxmaldır. Öz problemlərimizi həll etmək iqtidarında olmalıyıq. Qərbə bel bağlamamalıyıq. Qərbin Azərbaycanda bəzi ictimai-siyasi maraqları var".

□ Cavanşir ABBASLI

QMİ miqat qadağasına aydınlıq gətirmək istəmir

Daha əvvəl istəyən zəvvarların miqata aparılacağını deyən idarə əməkdaşı indi bu barədə heç nə danışmaq istəmir

Bu il Azərbaycandan Həcc səfəri sentyabrın 23-dən başlayacaq. Müqəddəs ziyarətə gedən azərbaycanlıların qrupları ilk gün bir reys, növbəti günlər isə hər gün 2 və ya 3 reys olmaqla Bakı Hava Limanında Ciddəyə uçaçaq. Uçuşlar sentyabrın 28-dək davam edəcək.

Qeyd edək ki, bu il Həcc ziyarəti ilə bağlı kvota bir qədər də böyüyüb. Belə ki, Azərbaycandan 3600 nəfər Həcc ziyarətinə gedəcək. Artıq zəvvarların hansı qruplarda gedəcəyi və ölkəni nə zaman tərk edəcəyi bəllidir. Həcc ziyarəti hər il olduğu kimi həyata keçirilsə də, gələn xəbərlərə görə, QMİ ziyarətin təşkil qaydalarında dəyişiklik etməyə hazırlaşır.

Bir qədər əvvəl "Yeni Müsavat" qəzetində QMİ-nin bu il Həcc ziyarəti zamanı miqatda ehtiram bağlanması qaydasını ləğv etməsi ilə bağlı xəbər gəlmişdi. Xəbər qeyd olunurdu ki, bu ildən etibarən azərbay-

canlı zəvvarlar Ciddə hava limanında ehtiram bağlayaraq oradan birbaşa Məkkəyə gələcəklər.

Qeyd edək ki, Həcc əməllərinin əsas atributlarından biri olan ehtiram (tikşisiz iki parçadan ibarət həcc ziyarəti geyimi - K.) bağlanmasıdır. Həcc ziyarətinin qaydalarına əsasən Məkkəyə gəlib çatan zəvvar onun əsas girişlərində birində ehtiram bağlayır. Bu girişlər miqat adlanır. Dini mətnlərdə qeyd olunur ki, miqat elə bir yerdir ki, Həzrət Peyğəmbər (s.ə.s) o nöqtəni Allahın hərrəminə daxil olmaq üçün sərhəd təyin edib. Həcc ziyarətinə gədən hər bir şəxs miqatda ehtiram bağlayıb, Məkkəyə daxil olmalı-

dir. Hacılar müxtəlif səmtlərdən gəldiklərinə görə miqatlar da müxtəlifdir. Şəcərə məscidi (Zül-huleyfə), Cühfə, Yələmləm, Qərnül-Mənazil, Əqiq vadisi kimi məntəqələr Həcc ziyarətinə gələn zəvvarların Məkkəyə daxil olmaları üçün miqatda ehtiram bağladığıları ünvanlardır.

Ancaq sonradan redaksiyamıza zəng edən QMİ-nin Həcc məsələləri ilə məşğul olan bəy-nəlxalq şöbəsinin müdiri Müqədd-

dəs Payızov istəyən şəxsin miqata gəlməkdə azad olduğunu bildirmişdi. Sitat: "Ehtiramı təyyarədə də bağlamaq olar, hava limanında da bağlamaq olar. Bu bütün dünya üçün belədir, dünya praktikasıdır. Burda heç nə ixtisarsızdır. Orda cəmi 10 dollar fərq var. O nədir ki? Kim burda nə ixtisarsızdır, nəyə qənaət edir? 70 kilometr məsafədən Ciddədən Məkkəyə qədər".

Ancaq bu hadisədən sonra bizimlə əlaqə saxlayan bir neçə oxucu bu il Həccə gətməyə hazırlaşdıklarını, ancaq QMİ-dən onlara miqata gedilməyəcəyini, zəvvarların ehtiramlarının Ciddə hava limanında bağlanacağını bildirdilər. Ötən gün bu məsələyə aydınlıq gətirmək üçün təkrarən Müqəddəs Payızovla əlaqə saxladım. Ancaq QMİ-nin şöbə müdiri nədənsə sualımızdan xeyli narahət oldu. Nədən bu suallar maraqlandırdığınızı soruşdu. M.Payızova bu barədə redaksiyamıza suallar ünvanlandığını bildirdikdə, sualı onların QMİ-yə müraciət etməsinə tələb etdi. Cəhd etsək də Müqəddəs Payızov bu il Həcc səfəri zamanı miqata gedilib-gedilməyəcəyini aydınlıq gətirməkdən imtina etdi.

□ KƏNAN

İran prezidenti növbəti dəfə ölkəsində hicab qadağası və internet filtrləmələrinə qarşı çıxıb. Həsən Ruhani bildirib ki, hicab, internet kimi bir sıra sahələrdə məcburi qadağalar effekt vermir. Onun sözlərinə görə, bu sahədə maarifçilik lazımdır, polis və ya hərbi qüvvələrdən istifadə etmək nəticəsiz qalıb.

Prezident qeyd edib ki, ele şeylər var onları zorla etmək olmaz. Onun sözlərinə görə, İslamın yaxşılaşdırma, pislikdən çəkəndirmək qaydasına əsasən ictimai əxlaqı qaydaları ilk növbədə təbliğ yolu ilə xalqa çatdırılmalıdır. Yalnız bundan sonra qadağa və qanunların tətbiq olunma biləcəyini qeyd edən H.Ruhani "Allaha and olsun ki, bu gün yaşadığımız dünyada gəncləri inandırmaqdan başqa bir yolumuz yoxdur. Zorla olmur. Onu bağlatmaq, bunu qadağan etməklə bir nəticə əldə etmək mümkün deyil. Divar çəkmək və filtrləməklə işin həll olunacağını zənn edirsiniz. Siz filtr tətbiq edirsiniz, onlar isə filtr qırma proqramı düzəldirlər. Bu problemlər qadağalarla həll olunmaz, əgər həll olunsaydı, indiyə qədər həllini tapardı" - deyə bildirib.

Ruhaninin bu mövqeyi yeni deyil. Hakimiyyətə gəldiyi ilk gündən o, bir sıra məcburi qadağalara qarşı çıxış edir. Ancaq bu, yalnız Ruhaninin mövqeyi deyil, İranda geniş yayılmış "islahatçı" adlanan siyasi cərəyan nümayəndələri elektoral dəstəyi məhz qadağalara qarşı olan iranlılardan alır. Bu mənada seçkilər zamanı, eləcə də ondan sonra Ruhaninin bir sıra liberallaşma çağırışları məhz elektorata ünvanlanmış mesaj kimi qəbul olunurdu.

Ancaq aydın məsələdir ki, Ruhaninin bu cür "açılım" çağırışları mühafizəkar dairələrdə yaxşı qarşılanmır. Bir neçə dəfə mühafizəkar ruhanilər onun

İran prezidentinin qadağalara qarşı olmasının səbəbləri

Ruhaninin hökumət daxilində sərt dini yasaqları dəyişdirmək təklifinin arxasında hansı məqsədlər dayanır?

yumşalma çağırışlarını qınayan açıqlama veriblər. Ümumiyyətlə, İranda ruhaniyyət daha çox mühafizəkar qanunların qorunması, hicab, internet və sair bu kimi yasaqların saxlanması tərəfdarı kimi çıxış edir. Əlbəttə, istisnalar da var.

Ancaq bir sıra müşahidəçilərə görə, İran prezidentinin bu cür cəsarətli açıqlamalar verməsinin arxasında ciddi siyasi dəstək də var. Aydın məsələdir ki, İranın hazırkı dövlət aparatında və orduda mühafizəkarlar xeyli dərəcədə güclüdür. Baxmayaraq ki, ötən il keçirilən seçkilərdə mühafizəkarlar ali dini liderdən sonra İranda ikinci əsas post olan prezident vəzifəsini islahatçılara uduzdu, ancaq bununla belə, onların mövqeləri hələ çox güclüdür. Lakin Həsən Ruhaninin həddən artıq cəsarətli açıq-

lamaları onu göstərir ki, "islahatçı" prezident həm də ali dini liderdən dəstək alıb və ya ən azından bu cür məsələlərdə dini liderin mövqeyini bildiyi üçün belə rahat danışa bilir.

İranda əsas dövlət başçısı vəzifəsi ali dini liderdir. Prezident isə daha çox hökumət başçısı funksiyasını daşıyır, ikinci post hesab olunur. Ali dini lider ölkədə əsas hərbi qüvvələr (*İnqilab Keşikçiləri Korpusu - SEPAAH*), məhkəmə sistemi üzərində təsirə malikdir. Bu mənada İranda prezidentlərin siyasi qərar qəbul etmək imkanları müəyyən həddə qəddərdir. Ölkənin strateji istiqaməti, mühüm siyasi qərarlar ali dini lider və Mütəxəssislər Şurası (*Xubrəqan*) tərəfindən verilir. Prezident isə daha çox hökumət başçısı funksiyasını daşıyır.

Müşahidəçilərə görə, İranda dövlət yetkiləri heçqətən də son illərdə sürətlə hicab qaydalarına riayət etməyən, internet filtrlərini dələn insanların sayının artmasından narahatdır. Ölkə rəhbərliyi bu vəziyyətdən daha optimal çıxış yolu axtarır. İnternet qadağasının, hicaba riayət edilməsi ilə bağlı məcburetme qanunlarının effektiv olmadığına fərqləndirən İran liderləri daha uyğun variantlar axtarmağa çağırırlar. Çünki faktiki olaraq

məcburi qaydalar effekt vermir, üstəlik, daha çox etiraz doğurur.

Ancaq eyni zamanda daha əvvəl islahatçı prezident Məhəmməd Xatəminin zamanında müəyyən məcburi qadağalarda yumşalmanın əks-effekt verməsi, cəmiyyətdə dini geyim formalarına riayət edənlərin sayının azalması kimi mənfi təcrübə də var. Bu səbəbdən Həsən Ruhani nisbətən "orta yol" təklif edir. Dini qanunların insanlara, xüsusən də gənclərə təbliğat və maarifçilik yolu ilə çatdırılmasına çağırır. Ancaq hazırda bununla bağlı hər hansı konkret iş yoxdur. Üstəlik, bu kimi cəhdlər mühafizəkar dairələrdə kəskin əks-reaksiya doğurur. Bu isə dövlət içərisində islahatçı-mühafizəkar qarşıdurmasını daha da gərginləşdirir.

□ KƏNAN

Dində islahat, yoxsa cəza tədbiri?

Azər RƏŞİDOĞLU

Ölkə gündəmini "ehsan qalmaqaları" bürüməkdədir. Bütün ölkə boyunca yas mərasimlərinə qoyulan qadağalar Şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin nəzarəti altında olan "Təza Pır"ın 6 mərasim zalı istisna olmaqla, deyərsən, digər bütün zallara və yas çadırlarına şamil edilib.

Azərbaycanda yas və yaxud toy adına keçirilən ifrat israfçılıq tədbirlərinin qarşısının alınması şübhəsiz ki, təqdirləyici haldır. Xüsusən yas mərasimlərində baş verən israfın din adı ilə bir əlaqəsi olmadığı da şəksizdir.

Yas mərasimini keçirmək kasıb təbəqə üçün böyük sıxıntılar törədir. İnsanlar yası yola vermək üçün bankdan kredit götürür və bəzən illərlə borcdan yaxa qurtara bilmirlər.

Son on illər ərzində adət-ənənəyə çevrilən bu kimi hallara qarşı çıxmaq gərəklidir. Lakin ilk növbədə marif işi aparılmalı və imkanlı insanlar, ziyalılar bir nümunə göstərməli idilər. Təcrübə göstərir ki, bu metodun alternativ yoxdur. Heç bir inzibati üsulla yas mərasimlərindəki israfın qarşısını almaq mümkün olmayacaq.

Son günlər Azərbaycanda yas çadırlarına edilən məmur hücumları isə ən ağır fəsadlar törədə bilər. Əzizini itirmiş, bunun şokunda olan insanın ehsan çadırının dağıdılması ən qanlı olaylara da səbəb ola bilər.

Bu gün yas mərasimlərinə hakimiyyət orqanlarının etdiyi basqınlar, insanların şəxsi mülkiyyəti hesab edilən yeməklərin zorla əlindən alınması sırf qanun pozuntusu və cinayət əməlidir.

Yas məclisində kimin hansı yeməyə bişirməsini, kimin iştaha ilə yeməsini, kimin ağlamasını, kimin gülməsini hakimiyyət müəyyən edə bilməz. Ən azı demokratik ölkələrdə belə qadağalar olmur.

Heç bir qanun yas və yaxud toy mərasimlərinin menyusunu müəyyən edə bilməz. Azərbaycan hələ ki Tacikistan deyil. Ölkəmizdə yas və toy mərasimlərini müəyyən edən heç bir qanun da hələ ki mövcud deyil. Odur ki, məmurların yas çadırlarına sözün əsl mənasında basqın edib, yeməkləri müsadirə etməsi "vəzifəli şəxsin xidməti səlahiyyətlərini aşması, bunun nəticəsində fiziki və hüquqi şəxslərin mənafeyinə vurulan zərər" kimi dəyərləndirilə bilər. Yas mərasimlərinə məmurların müdaxiləsi isə konkret cinayət əməlidir və bunu edən məmur 3 ildən 7 ilədək azadlıqdan məhrum edilə bilər.

Avropa ölkələrində yas mərasimlərinin təmtəraqdan uzaq olması ictimai rəyin savadlı idarə olunması ilə bağlıdır.

Heç bir demokratik dövlətlərdə yas və toy məclislərinə məhdudiyyət qoyulmur.

Odur ki, yeganə çıxış yolu maarifçiliyə qalır. Bu gün hakimiyyətin yas və ehsan qadağasından sonra bülbül kimi ötməyə başlayan, iqtidarı dəstəkləyən ruhanilər öz doğmalarının yas mərasimlərini xüsusi təmtəraqla qeyd edirlər. Bu isə artıq riyakarlıqdır. İlk növbədə onlar və nüfuzlu ziyalılar sadə ehsan süfrələri açmalıdırlar.

Azərbaycan telekanallarında dini maarifləndirmə ilə bağlı demək olar heç bir veriliş yoxdur. Yas və toylarda israfın qarşısını isə maarifçilik olmadan almaq mümkün olmayacaq.

Dövlət vətəndaşların geyiminə, gülməyinə, ağlamasına müdaxilə edə bilməz. Hətta amansız Sovet rejimi dövründə də yas mərasimlərinin qarşısı inzibati üsullarla alınmışdı. Elə bu amil onu deməyə əsas verir ki, heç bir inzibati üsul bu sahədə irəliləyişə apara bilməz.

Baş verənləri islahat kimi dəyərləndirmək də mümkün deyil. Dində islahatı isə din alimləri və görkəmli ruhanilər apara bilərlər. Odur ki, yas mərasimlərindəki israfın qarşısının alınması prosesinə teoloq və ruhanilərin də əlavə edilməsi mühümdür. Əks təqdirdə, baş verənlər hakimiyyətin sərt addımları kimi dəyərləndiriləcək...

BDU-da Azərbaycan tarixi fənni 2 il tədris olunacaq?

Universitet rəsmisi xəbəri təkzib edir, amma...

Bakı Dövlət Universitetində Azərbaycan tarixi fənni proqramı sadələşdirilməsi səbəbindən əvvəlki illərdə olduğu kimi 4 il deyil, 2 il tədris olunacaq. Bu haqda "Yeni Müsavat"a məlumat BDU-dakı qaynaqdan daxil olub. Məlumatda deyilir ki, Təhsil Nazirliyi təbiət və dəqiq elmlər fakültələrində proqramın sadələşdirilməsini təklif edib. Ardından isə yeni standartları BDU rəhbərliyinə yollayıb.

Bundan sonra Azərbaycan tarixi kafedralarına rektorluqdan xəbər göndərilib ki, humanitar fakültələrdə də bu qərar tətbiq olunsun. Qərara görə bu tədris ilindən tarix, hüquq, şərqşünaslıq, filologiya, kitabxanaçılıq, beynəlxalq münasibətlər fakültələrində Azərbaycan tarixinin tədris saatları yanbayan azaldı-

lib. Maraqlıdır ki, proqramın sadələşdirilməsinin slavyan tarixi fənninin hesabına həyata keçirilməsi təklifi keçməyib. Bu qərardan sonra Bakı Dövlət Universitetində Azərbaycan tarixi ümumilikdə 2 il, Slavyan tarixi isə 4 il tədris olunacaq.

Bakı Dövlət Universitetinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Pərvanə İbrahimova "Yeni Müsavat"a bildirib ki, tədris proqramlarında dəyişiklik olmayıb.

BDU-dakı qaynağımız isə məlumatın doğru olmasında israr edib.

Deputat-şair Sabir Rüstəmzadə deyib ki, təhsil ocaqlarında dünya xalqlarının tarixi və Azərbaycan tarixi tədris olunmalıdır. Amma ayrıca slavyan xalqlarının tarixinin tədrisinə ehtiyac yoxdur: "Azərbaycan tarixi də əsas fəndir. Nəzərə alınmalıdır ki, ümumiyyətlə, indiyə qədər Azərbaycan tarixi bir çox problemlər baxımından diqqətlə araşdırılmayıb, düzgün öyrədilməyib. Heç olmasa bundan sonra milli dövlətdə tarixə münasibətdəki səhvlər aradan qaldırılmalıdır. Ona görə də milli tariximiz daha dəqiq öyrədilməli, geniş yer ayrılmalıdır. Niyə görə ayrıca slavyan tarixi öyrənilməlidir, Azərbaycan tarixi isə ixtisar olunmalıdır bunu başa düşmürəm. Bunu nə ilə əsaslandırırıblar?"

S.Rüstəmzadə deyib ki, ali təhsil ocaqları məktəb deyil və proqramın sadələşdirilməsi də uyğun deyil: "Əgər tələbənin ixtisası tarixçidirsə, onun proqramı mürəkkəb olmalıdır. Tələbə tarixin bütün aspektlərini öyrənməlidir. Azərbaycan tarixinin tədrisini azaltmaq yox, daha keyfiyyətli şəkildə tədris etmək vacibdir".

□ E.HÜSEYNOV

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Xırdalanda binanın bloku çökdü, 3 adam öldü, 10-a yaxın yaralı var. Səhiyyə Nazirliyinin məlumatı xidmətinin rəhbəri Anar Qədirlinin həmin gün verdiyi məlumatda başqa bir faciəvi durumun təsviri var idi. Sitat: "Xəstəxanaya yerləşdirilən yaralıların vəziyyəti **AĞIR VƏ NORMALDIR**" (Fərqləndirmə mənimdir - Z.H.)

Nazirliyin əməkdaşı ağır vəziyyəti normal hesab edir. Bu, təsadüf, dil yanlışlığıdır? Yox. Sadəcə, 20 ildən çoxdur uca millətimiz ağır vəziyyətdə yaşayır, bunu normal hesab edir. Təki ölüm-itim olmasın. Qalanı düzənlən şeydir. Bu dünya onsuz fani dünyadır. Dünya nemətlərində gözünüz olmasın. Axirətdə çəkdiyimiz əzabların əvəzi veriləcək. Təzəlikcə bir dindarın cümə moizəsində bunu yenidən oxudum.

Nə gözəl konsepsiyadır! Elə bil YAP-ın iqtisadi-sosial proqramından çıxarıdır. Ona görə repressiv rejimlər dinləri çox sevir. Bəziləri özləri kult, büt yaradır. Sovet hökuməti kimi. Başqaları hazır kultlardan - dinlərdən istifadə edib insanları istismar edirlər.

Amma opium söhbətlərini çox uzatmamaq, bir əski "Mozalan" süjetində deyilən kimi, ləyaqət problemi olan yerdə həqiqəti açıqlamaq mənasızdır. Ağır olsa da. Normaldır. Səhiyyə Nazirliyi sizi xəbərdar edir: normalardan qırağa çıxmaq yüngüllükdür. 16 yaşdan aşağı şəxslərə həqiqətləri çatdırmaq ümumiyyətlə qadağandır. Əgər Mirzə Cəlil vəziyyətin bu yerə çatacağını bilsəydi "Sizi deyib gəlmişəm" yerinə "Sizə deməyib gedirəm" yazardı.

Vəziyyət isə doğrudan dramatikdir. Bax, elə o uçan, partlayan binaya yenidən nəzər salaq. Yazdılar ki, binanın tikintisi başa çatmayıbmış. Ancaq neçə illərdir burda insanlar yaşayırmış! Bəs buna niyə cavabdeh olan yoxdur? Fövqəladə Hallar Nazirliyi bəyem göydələni tikən oliqarx yoldaşlarından pul yığmaq üçün yaradılıb? Bir ara yeni göydələnlərdə yaşayan iki cüt bir tək vətəndaşımız şikayət edirdi ki, binalara qaz verilmir, çünki qaz xətti çəkmək üçün texniki şərtləri FHN, ya da Bakı ŞİH və "Azəriqaz" (bizim üçün nə fərqi, hamısı dövlət qurumudur) vermir. Əgər partlayış qaz sızmasından olubsa, Xırdaladakı binaya qaz xəttini necə çəkiblər? Axı "yarımçıq" idi! Bu binanın yaşamağa yararlı olmadığı üzündən bəllidir. Di gəl heç kimin vecinə olmayıb. İnsanlar yaşayıblar. "Harda qırıqlar-qırıqlar" məntiqiylə.

Görünən budur, görünməyən "minalar" isə say-sız-hesabsızdır, partlayacağı anı gözləyir. Bu yaxında bir nəfər tanış deyirdi ki, yaşadıkları ev zəlzələdən sonra qəzalı vəziyyətdədir, hara şikayət ediblərsə xəyri olmayıb. Mən əvvəlcə söhbəti anlamadım, çünki 5 qatlı, 4 bloku, özü də Zaqatalada-filanda yox, Bakının Binəqədi rayonunda yerləşən binadan söhbət gedirdi. Bakıda isə son illərdə binaları qəzalı vəziyyətə salacaq zəlzələ olmamışdı. Söhbət açıldı, məlum oldu ki, 2000-ci ilin noyabr zəlzələsindən danışır! Yeni binada çatlar o vaxtdan qalırmış!

Çatlar çoxdur, enlənə-enlənə də gedir. Birləşdirici, möhkəmləndirici amillər, materiallar olmayanda çatın böyüməsi qaçılmazdır. Böyümək çatın mahiyyətindədir. Cəmiyyəti, xalqı birləşdirən, bütövləşdirən "tikinti materialları"nın yataqları bizim ölkədə onsuz da əvvəldən çox az olub. İdxala da imkan vermirlər. Elementar bir detalı, müşahidəmi yazacağam.

Son illər respublikanın həm cənub, həm şimal bölgələrində olmuşam. Şimalda Rusiya telekanalları populyardır. Cənubda İrana baxırlar. Qərb işğal edilib, Şərq də (Abşeron) hara gəldi baxır. Azərbaycana baxan demək olar yoxdur. Hər mənada baxımsız qalmışdır.

Ağırdır. Bizdə normaldır. Amma normal deyil.

Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin Uels görüşündə tərəflərə böyük sülh sazişinin təklif edildiyi barədə açıqlama Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanmasının növbəti mərhələyə adlandırdığı barədə təsəvvürlər formalaşdırıb.

Azərbaycan XİN-in başçısı Elmar Məmmədov da bəyan edib ki, NATO sammiti çərçivəsində Uelsdə prezidentlər səviyyəsində keçirilən görüşdə ABŞ dövlət katibi Con Kerri Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün ölkəsinin hansı istiqamətdə iş aparmalı olduğunu öyrənmək istəyirdi. Nazir qeyd edib ki, görüşdə böyük sülh sazişinin layihəsi üzrə işin başlanmasının vaxtının çatdığı bildirilib: "Azərbaycanın mövqeyi belədir ki, görüş xətrinə görüş olmamalı və konkret məsələlər müzakirəyə çıxarılmalıdır. Ən böyük problem Ermənistan qoşunlarının Azərbaycan ərazilərində mövcudluğudur. Onlar işğal etdikləri ərazilərdən çıxmalıdırlar. Onların işğal edilmiş ərazilərdə qalması təhlükəlidir və Azərbaycan bununla heç vaxt razılaşmayacaq". Cənab Məmmədovun sözlərinə görə, ABŞ konkret təklif edib ki, böyük sülh sazişi üzərində iş aparılsın. Onun sözlərinə görə, güman ki, bu ay ATƏT-in Minsk Qrupunun ABŞ-dan olan həmsədr Ceyms Uorlik regiona səfər edəcək və Nyu-Yorkda BMT Baş Assambleyası çərçivəsində xarici işlər nazirləri səviyyəsində görüş keçiriləcək.

Bunun ardınca isə məlum oldu ki, bir ay sonra prezidentlər növbəti dəfə bir araya gələcəklər. Səfir qeyd edib ki, görüş zamanı Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli yolları və sülh prosesində mövcud problemlər müzakirə olunacaq...

Qərbin Qarabağ məsələsi ilə bağlı hərəkətə keçməsi göz qabağındadır. Düzdür, ABŞ-ın fəallığı bir müddət öncədən başlamışdı. Eyni zamanda Fransa hər iki ölkə başçısını Parisdə görüşdürmək istəyirdi. Ancaq yay aylarında Rusiya təşəbbüsü əlinə almaq üçün cəbhədə böyük gərginlik yaratdı və tərəflər itki verəndən sonra Putinin təşəbbüsü ilə bir formal görüş keçirildi. Ancaq Ukrayna ətrafında müharibənin davam etdiyi şəraitdə Qarabağ cəbhəsində də gərginliyin artacağından və Avropanın alternativ mənbələrinin ünvanında enerji layihələrinin təhlükə altına düşəcəyindən ehtiyatlanan Qərb yenidən fəallığı ələ alıb, hətta sülh sazişi təklif edir. Ancaq Rusiyanın İstanbul sammitində olduğu kimi növbəti sürprizlər hazırlayacağı da istisna olunmur.

Konfliktoloq Elxan Mehdiyev deyir ki, tərəflərə təklif olunan sülh təklifinin mahiyyətində Madrid prinsipləri dayanır: "Sülh təklifi Madrid prinsipləri ətrafındadır. Amma sonucda referendum məsələsi var. Referendum məsələsi nə cür olacaq, həmsədrlər açıq-aydın mövqə ortaya qoymur, deyirlər özünüz razılaşın. Ermənistan da deyir ki, milli müqəddərat məsələsi həll olunmayınca torpaqlardan çıx-

Amerikanın böyük sülh sazişi planı...

Elxan Mehdiyev: "Əgər mövqə qoyulsa ki, Qarabağ məsələsi Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll olunur, onda erməninin də səsi kəsilsin"

Qabil Hüseynli: "Böyük sülh sazişinin təşəbbüskarları deyir ki, gələn sazişi imzalayaq, qalsın iki məsələ"

mıdır. Uorlik və Kerrinin ortaya qoyduğu yeni heç bir təklif yoxdur. Sadəcə, Uorlikin Vaşinqtondakı son çıxışı amerikalıların nümayiş etdirdiyi ən açıq mövqə idi. Həmin çıxışında bəyan olunurdu ki, Azərbaycanın hüququna, suverenliyinə hörmət etmədən işğal bitməyəcək. Ancaq referenduma bağlı amerikalıların fikri necə olacaq, o, sual doğurur".

E.Mehdiyev hesab edir ki, Paris görüşü də işğalın bitməsinə kömək etməyəcək: "Fransa xoş niyyətlə bu işi görmək istəyir. Amma Sərkisyan bu görüşlə məsələni bir az da uzatmaq, 2015-ci ilə keçirmək istəyir. Deməli, 2015-ci ildə Qarabağ məsələsinin tənzimlənməsində heç bir yenilik olmayacaq. Bu ilin sonundan etibarən ermənilər qondarma soyqırımın 100 illiyi ilə məşğul olacaqlar. Belə bir dövrdə isə danışıqlar, sülh sazişi onların ağılına da gəlməyəcək. Əgər mövqə qoyulsa ki, Qarabağ məsələsi Azərbaycanın suverenliyi, ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll olunur, onda erməninin də səsi kəsilsin. Amma bu mövqə yoxdur. Problem də bundadır".

Politoloq Qabil Hüseynli isə bu fikirdədir ki, böyük sülh

sazişi Azərbaycan tərəfindən də təklif edilmişdi: "Yeni tərəflər razılaşmadıqları məsələləri müzakirəsinə davam etdirir, amma müzakirə edib bir rəyə gəldikləri məsələləri qabaqcadan imzaladıqları böyük sülh sazişinin mətninə daxil edirlər. 1995-ci ildən 2008-ci ilə qədər davam edən Praqa prosesi deyilən, iki döyüşən ölkə arasında sülh sazişinin aşağıdan-yuxarıya razılaşdırmaqdan ibarət olan bir proses gedib. İddialara görə həmin Praqa prosesində münaqişəyə aid məsələlərin 80 faizi razılaşdırılıb, amma bunlar xırda texniki məsələlərdir. Yeni burada minalardan təmizlənmə, yerli əhalinin qaytarılması məsələləri var".

Q.Hüseynli Uels sammitində öz müqəddəratını təyinetmənin deyil, ərazi bütövlüyü məsələsinin önə çəkildiyini xatırladaraq hazırlanacaq sülh sazişində də bu məsələnin prioritet olacağını vurğuladı: "Hər halda, beynəlxalq hüquqda öz müqəddəratını təyin etmə qalır. Ancaq dövlətlərin ərazi bütövlüyü məsələsi daha ön planda dayanır və Uels sammitində də bu, yenidən gündəmə gətirildi. Hətta deyildi ki, öz müqəddəratını tə-

yin etmə dünyada yaranan sabitsizliyin, qarşıdurmaların ideoloji mənbəyində dayanır. Ona görə də dövlətlərin ərazi bütövlüyü məsələsi daha çox vurğulandı". Azərbaycan böyük sülh sazişindən müsbət nəticə gözləyə bilirmi? Q.Hüseynli: "Əgər bu məsələni siyasiləşdirəcəklərsə, öz maraqlarını təmin etmək üçün bir vasitəyə çevirəcəklərsə, onda daha çox böyük güclərin maraqlarına xidmət edəcək. Yox, əgər dünyada nizam-intizam, qayda-qanun yaratmaq istəyəcəklərsə, xüsusilə postsovet məkanındakı münaqişə ocaqlarında vəziyyətin düzəldilməsinə yönəldəcəklərsə, onda təşəbbüslər müəyyən bir səmərə verəcək". **Politoloq prezidentlərin Paris görüşü ilə bağlı da mövqeyini bölüşdü:** "Tərəflərin hər ikisinin mövqeyi bir-birinə tam əksdir. Azərbaycan ərazi bütövlüyü məsələsini önə çəkir, Ermənistan isə öz müqəddəratını təyinetmə prinsipində ısrar edir və danışıqlarda bunun daha çox qabardılmasını istəyir. Böyük sülh sazişinin təşəbbüskarları deyir ki, gələn sazişi imzalayaq, bəri başdan müharibə ehtimalının qarşısını alağ, sülh sazişinin içərisini indiyə qədər razılaşdırılmış məsələlərlə dolduraq, qalsın iki məsələ: Azərbaycanın ərazi bütövlüyü məsələsi və referendum məsələsi. Bu məsələlərlə bağlı razılaşmanın əldə olunması üçün də əsasən Minsk Qrupu çərçivəsində tərəflərə təzyiq göstərilməsi gündəmə gələcək. Hələ ki bu məsələ bir növ nəzəri xarakter daşıyır. Heç kəs deyə bilməz ki, bu, yüz faiz məsələnin həllinə yönəlib. Amma hər halda, bir var Rusiya kimi münaqişəni dondurub daim onu nəzarətdə saxlayan, bir də var status-kvonu dəyişdirməyə çalışsın və tərəflərə bu və ya digər formada təzyiq edərsən, onları kompromisə vadar edərsən".

□ Cavid TURAN

Bakıda Avropa İttifaqının "Şərq tərəfdaşlığı" proqramının iştirakçısı olan ölkələrin XİN rəhbərlərinin dördüncü qeyri-rəsmi görüşü keçirilir. Tədbir çərçivəsində Azərbaycanda səfərdə olan Avropa İttifaqının genişlənmə üzrə komissarı Ştefan Füle vətəndaş cəmiyyətinin bir qrup nümayəndəsi ilə görüşüb.

Qubad İbadoğlu

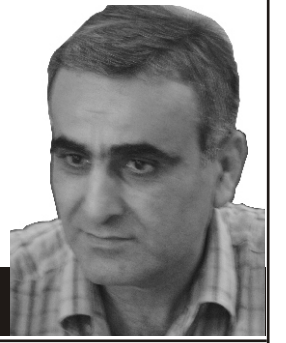

Vüqar Bayramov

rəmiz oldu. Vətəndaş cəmiyyəti olaraq yaranmış problemlərdən danışdıq. Həmçinin perspektivlər barədə danışdıq. Biz eyni zamanda həmkarlarımızın həbsdən narahat olduğumuzu bildirdik. Qarşı tərəf də qeydlərini götürdü".

Onun sözlərinə görə, görüşdə vətəndaş cəmiyyəti təmsilçilərindən Arzu Abdullayeva, Vüqar Bayramov, Əliməmməd Nuriyev, Fuad Həsənov, Şəhla İsmayıl və Xəliq Bağirov iştirak ediblər.

İsrafçılıq azadlığı

Zahid SƏFƏROĞLU
 zsafaroglu@gmail.com

Yaxud hökumətin yas yasağına xalq niyə sevinmir?

Insanın mənəvi dünyasına icazəsiz nüfuz edilməsi, bıçaq-balta ilə müdaxiləyə cəhd həmişə əks-effekt verir. İlk baxışda belə müdaxilə cərrah bıçağı-fason onun faydasına olsa da. Azərbaycanda yas israfçılığı ilə bağlı hökumətin yasağı da deyəsən eyni aqibətə tuş gələcək.

Hər halda, yerlərdən gələn xəbərlərdə qadağaya xalqın ciddi məhəl qoymadığı, isti yanaşmadığı müşahidə edilir. Halbuki sonuc etibarilə yasaq, təkrar edirik, sadə xalqa xeyirdir. Hələ harasıdır, mütərəqqi təşəbbüsə müqavimət göstərildiyinə dair məlumatlar var.

Görəsən, niyə? Doğrudanmı camaata israfçılıqla yaşamaq daha məqbuldur, yoxsa bilmədiyimiz başqa səbəblər var?

Burada bizcə, iki əsas amilə diqqət yönəltmək lazım gəlir. 1. Gerçək budur ki, xeyir-şər məclisləri insanların özlərini azad, sərbəst hiss elədikləri, çəkinmədən dərdləşdikləri sonuncu məkanlardır. Xalq özününkü saydığı belə məkanlara da yuxarıdan total nəzarətin tətbiqinə, bələdiyyə sədri, icra nümayəndəsi qismində böyrünə güdükcü qoyulmasına, toy-yas üçün də "reqlament" müəyyənəndirilməsinə pis baxır. Qısqası, öz axırıncı azadlıqlarını da itirmək istəmir - bu, onun büdcəsinə ziyan olsa da.

2. Xalqın yas yasağına müqaviməti həm də hakim idarəçiliyə olan münasibətdən qaynaqlanır desək, yəqin ki, yanlış olmaz. Başqa sözlə, ölkəni azadlıqlarla deyil, qadağalarla idarə etməyi sevən hakimiyyətə bu, bir orijinal etiraz mesajıdır ki, "səni sevmədiyim üçün mənim qeydinə qalmaq istəmirəm".

Bu xüsusda qəti şübhə yox ki, əgər analoji yasaq təklifi hansısa kəndin və ya şəhərin nüfuzlu bir din xadimi, ağsaqqalından gələydi, yüzdə-yüz işləyəcəkdi. Amma çoxdan öz xalqından aralı düşmüş mövcud iqtidarın təklifirdisə - artıq qəliz məsələdir. Zira, camaat ən azından yə-nə düşünür ki, burda xalqdan daha çox, hansısa olixarx-məmurun marağı var. Əli yanib axı...

Təsadüfi deyil ki, Dini Komitənin yeni sədri Mübariz Qurbanlı yas məclislərinə yerli hakimiyyət orqanlarının müdaxiləsinə, ümumiyyətlə, bu barədə qanunun qəbuluna qarşı çıxıb və qadağının müstəsna olaraq tövsiyə xarakteri daşdığını söyləyib. Eyni zamanda problemin sırf yerli əhəlinin, ağsaqqalların iştirakı ilə, inandırma vasitələri və izahat işləri ilə yoluna qoyulacağına əminlik ifadə edib.

Bu, ayrı məsələ. Yoxsa ki, mollaları 2 min manat cərimə ilə (*hansı qanun əsasında - bilinmir*) və ya sutkalıq həbsə atmaq hədəsi ilə uzağa getmək mümkün deyil, uzağı, dünyanı özümüzə bir daha güldürəcəyik. Bu, çıxış yolu deyil, sayılmaz. Söhbət adət-ənənəni dəyişmək kimi olduqca həssas və kök atmış bir vərdişdən gedirsə, burada inzibati məhdudiyyətlər işlək ola bilməz.

Yeri gəlmişkən, ölkədə normal seçki ənənəsi olsaydı, o zaman formalaşacaq bələdiyyələr, regionun deputatı daha legitim status qazanmaqla camaat yanında sözükeçərli, hörmətli olardılar. Bütövlükdə, nə qədər ki, ölkədə başqa təməl azadlıqlar, o sırada seçim azadlığı olmayacaq, xalq da heç olmasa, bu cür (israfçılıq) azadlıqları ilə özünə təsəlli tapacaq; öz individuallığını qorumağa, tam şəkildə zombiyə çevrilmədiyini ara-sıra bu formada iqtidara nümayiş etdirməyə çalışacaq.

Demək, azadlıqların önünü açmaq lazımdır ki, əcaib adətlər də öz-özünə, yasaqsız-zadsız eriyib getdin. Çünki o halda xalq öz iradəsinin və taleyinin şeriksiz sahibi olacaq, ictimai institutlar, dini maarifləndirmə tam gücü işə düşəcək və öz missiyasını yerinə yetirəcək, qadağalara, toplumu zombiyə çevirməyə lüzum qalmayacaq.

Xalqı uzun müddətə zombiyə çevirmək hələ heç kime müyəssər olmayıb.

"Həmkarlarımızın həbsindən narahat olduğumuzu bildirdik"

Avropa İttifaqının komissarı QHT rəhbərləri ilə görüşüb

cəmiyyətinə, demokratiya və insan haqları sahəsində fəaliyyət göstərən QHT-lərə 3 milyon avro ayırıb".

Qapalı keçirilən görüşdə Füle və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri mövcud durumu müzakirə edib. Görüşdə iştirak edən QHT rəhbərlərindən Qubad İbadoğlu musavat.com-a açıqlamasında bildirib ki, görüş

qapalı keçirildiyindən, detallar barədə açıqlama verməyəcək. Bununla belə, o qeyd edib ki, görüşdə ölkədəki ümumi problemlərlə bağlı çıxış edib: "Əsas məsələlərə toxundum və onları qruplaşdırdım. İstədim ki ölkədəki vəziyyət barədə geniş təəssürat yarada bilim. Vətəndaş cəmiyyətinin indiki vəziyyəti ilə bağlı fikir mübadiləmiz, müzakirə

Görüşdə Avropa Birliyi Vətəndaş Cəmiyyəti Forumunun həmsədri Vüqar Bayramov regionda baş verən son dəyişikliklərlə bağlı çıxış edib. Rusiya-Ukrayna münaqişəsini və eləcə də regiondakı son durumu qiymətləndirən Vüqar Bayramov eyni zamanda Avropa Birliyi və Şərqi Tərəfdaşlıq Proqramına üzv olan hökumətlərini vətəndaş cəmiyyətinin inkişafına daha yaxından dəstəkləməyə çağıraraq konkret təkliflərlə çıxış edib.

□ RÖYA

Putinin nüvə hədəsi Qərbi silkələdi

Analitik Ceffri Lyus: "ABŞ Rusiya prezidentinin planını və əsas strategiyasını bilməlidir, bunun iflası üçün addımlar atmalıdır"

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Qərbi nüvə silahı ilə hədələməsi faktı dünya mediasında müxtəlif aspektlərdən təhlil olunmaqdadır.

"Foreign Policy" jurnalı da bu məsələyə önəm verib. Qeyd edək ki, global siyasi səhnədə gedən strateji dəyişikliklərə və yeni yaranan siyasi meyillərin vurğulanmasına xüsusi diqqət göstərən jurnalın Putinin nüvə hədəsinə belə operativ münasibət bildirməsi təsadüfi sayıla bilməz. Beynəlxalq siyasi dairelərdə xüsusi çəkisi olan jurnalın analitiki Ceffri Lyus yazır: "Bizcə, bütün tənqidçilər yanılırlar. ABŞ-ın sabiq dövlət katibi Hillari Klinton hələ 2008-ci ildə öz həm-karı Sergey Lavrova nüvə silahının istifadəsi ilə bağlı düymənin basılma ehtimalının aradan qaldırılması ilə bağlı qərarlar vermişdi. İndi isə hansısa zarafatçı birisi itib getmiş nüvə gərginliyini yenidən 1968-ci ilə qaytarıb".

Qeyd edək ki, Ceffri Lyus nüvə silahının yayılması ilə bağlı Ceyms Martin adına mərkəzin əməkdaşdır. Nüvə məsələsi ilə əlaqəli önəmli bilgilərə sahib olan analitik qeyd edir ki, Moskva ilə Qərb arasında yenidən "Soyuq Müharibə" erasına qayıdış ehtimalı mövcud deyil, sadəcə, bu ehtimalla bağlı prezident Putinin bugünlərdə səsləndirdiyi bəyanat var: "Məktəb müəllimləri qarşısında çıxış edən cənab Putin bizi nüvə silahı ilə hədələdi: "Xatırlatmaq istəyirəm ki, Rusiya dünyanın ən

güclü nüvə ölkələrindən biridir. Bu, sadəcə, gəlişi gözəl söz deyil, bu, həyatın reallığıdır. Biz bizə qarşı nüvə silahının istifadəsindən siqortalanmaq üçün gərəkən addımları atırıq, öz ordumuzu daha da gücləndiririk", prezident Putin Seliqerdə belə demişdi.

Düşünürəm ki, hansısa nüvə ölkəsi düşünüb daşınmadan ABŞ-a, hətta onun müttəfiqinin paytaxtına nüvə zərbəsi endirməyə cəsarət etsin. Bu fikri ABŞ-a da şamil etmək gerekir. Vaşinqton heç vaxt Rusiya ilə nüvə müharibəsinə başlamaz", nüvə üzrə analitik yazır.

Snayderin nəzəriyyəsinə əsasən nüvə ölkələri iki cür düşünə bilərlər. Birincisi budur ki, onlar hər hansı bir addımı atarkən ortada mövcud olan məhdudiyyətləri nəzərə almalıdırlar. İkinci yanaşma isə belə ola bilər ki, nüvə silahına malik olan heç

bir ölkə bu silahdan istifadəyə cəsarət edə bilməz. Onlar problemlərini nüvə silahının istifadəsinə qədər mümkün olan müstəvidə həll etməyə çalışsalar; yəni ortada gözə görünməyən bir nüvə sərhədi var, onu keçməyə kimsə cəsarət etməz...

Nüvə silahının məhdud çərçivədə istifadəsi ilə bağlı fikirlər hələ prezident Niksonun vaxtında mövcud idi. Prezident Karterin və Reyqanın dönəmində də bu mövzu gündəlikdən düşmədi. Amerika hərbiçilərinin nüvə silahının tətbiqi ilə bağlı hazırladığı bütün planlar siyasi qərarlar verənlər üçün o qədər də önəmli deyil. Amerika siyasi elitası Moskva və digər nüvə güclərinin Vaşinqtona qarşı arzuolunmaz ssenarilərə malik ola biləcəyi ehtimalını həmişə diqqətdə saxlayırlar, ABŞ üçün risk elementinin yarana biləcəyindən kənarda qalmağa çalışırlar: "Nəticədə

ABŞ-da nüvə silahı ilə bağlı özünə inamsızlıq yaranır. Bu işdə qəralı və cəsarətli olmaq o qədər də asan deyil", müəllif yazır.

"Xoşbəxtlikdən Putin biz düşündüyümüz qədər də "bərkgedən" deyil. Və şübhə edirəm ki, o, bütün aqressiv bəyanatlarına baxmayaraq məhdud çərçivədə də olsa, nüvə silahından istifadə etməyə qərar versin".

"Putinin strategiyasındakı ana xətt Almaniya ilə bağlıdır. Əslində daha çox neytrallıq nümayiş etdirən bu ölkə NATO-ya imkan vermir ki, şərq sərhədlərində ciddi təhlükəsizlik zonası yarada bilsin. Hələ SSRİ var olanda onlar birləşmiş Almaniyanın NATO-ya qoşulmasının qarşısını almağa çalışırdılar. Bu mənada Rusiya prezidentinin Almaniyanın keçmiş kansleri Gerhard Şröderin ad günündə görünməsi təsadüfi deyil. O, həmçinin "1989-cu ildə Almaniya tankları göndərdim" bəyanatından doğan suallardan da yayınmağa çalışır".

"Bundan başqa, o da etiraz olunmalıdır ki, Putin haqlıdır. Belə ki, Rusiya həqiqətən də dünyanın ən güclü nüvə ölkələrindən biridir. Biz həqiqətən də bu şəxslə nüvə müharibəsinə başlamaq fikrində deyilik. Həm də Rusiyanın Qərbdə qorxu yarada biləcək imkanları var. Bu imkan isə ona sudan quru çıxmaqda həmişə yardım edib".

Müəllif deyir ki, Qərbdə Putini Hitlerə bənzətmək, ona "Putler" deməklə bu kimi problemlər çözülməz. ABŞ Putinin planını və əsas strategiyasını bilməlidir. Üstəlik, bu strategiyanın iflası üçün addımlar atmalıdır. Əgər biz buna nail olsaq, Rusiya heç vaxt Qərbi nüvə silahı ilə bir daha şantaj etməyəcək...

□ Elbəyi HƏSƏNLİ, Sürix

Bir müddət öncə Müsavat Partiyası başqanlığında iddiaçılardan olan Qubad İbadoğlu "Yeni Müsavat" qəzetinin qonağı olmuşdu. Ötən gün isə başqanlığa namizədlərdən olan Tural Abbaslı rədakasiyaya dəvət etdik, onun gözü ilə Müsavat Partiyasında gedən başqanlıq yarışını oxuculara çatdırmağa çalışdıq. Müsavat Partiyası elə bir strukturdur ki, orada gedən proseslər bütünlükdə toplumun, siyasi dairələrin, hakimiyyətin də diqqət mərkəzindədir. Proses son dərəcə həssaslıqla izlənilir. Müsavat Partiyasının qurultayı iqtidar mediasının da davamlı izlədiyi məsələlərdəndir.

"Bizim 20 il müxalifətdə qalmaq fikrimiz yoxdur"

Tural Abbaslı: "Düşünürəm ki, Arif Hacı Müsavat Partiyasına 20 ildə verdiyindən daha artıq nəşə verə bilər"

"Eyni insanlar, eyni tribunalardan eyni insanların eyni sözləri deməsindən yorulub, tribunadakılara inamsızlıq yaranıb"

ni müqayisə edirlər. Yəni də deyirəm, son sözü söyləyəcək şəxslər hələ qərarlarını müəyyənləşdirməyiblər.

- **Başqan seçilmək üçün qurultay nümayəndələrindən neçəsinin səsini almalsınız?**

- Müsavat Partiyasının niyyətinə görə səs verənlərin 50+1-inin səsini qazanan şəxs partiya başqanı seçilir. Müsavatın təxminən 600-ə yaxın nümayəndəsi var. Ola bilər, hər hansı səbəbdən 500 müsavatçı qurultaya qatılmasın. Bu-

nu da nəzərə alsaq 251-252 səsini qələbəni təmin edəcəyini söyləmək mümkündür. Bu səs-ləri alan şəxs, inşallah, Müsavat Partiyasının növbəti başqanı olacaq.

- **Tural Abbaslı üçün 250-300 insanı inandırmaq çətin deyilmi, rahatdır?**

- Mənə elə gəlir, arqumet-lərim, əsaslarım doğrudur, on-lar qəbul olunmalıdır. Ancaq hərənin qəbul etmək, qiymət-ləndirmək kriteriyaları müxtəlif olduğundan fərqli münasibət ola bilər. Hər halda, bu səsi yığa biləcəyimə əmin olmasay-

dım başqanlıq yarışına girməzdim. Mən bu yola qatılmaq naminə gəlməmişəm. Qatılmaq üçün gəlmək kimə nəyi sübut etməkdir ki? Mən görsəydim ki, heç bir şansım yoxdur, namizədlərimi irəli sürərək tərəfdarlarımı pis durumda qoymazdım. Biz bir zamanlar tələb olan məqamda geri dayanmışıq. Ancaq aradan müəyyən müddət keçib, biz düşünürük ki, qərarın doğru, ya da yanlış olmasından asılı olmayaraq biz özümüz seçkidə iştirak etməli-

cə rəqiblərimin müsbət tərəflərini sadalayırıq ki, insanlar bizim səmimiyyətimizə, sözü-müzün həqiqiliyinə inansın. Ancaq mənfi kimi gördüyüm tərəflərdən də danışırıq. Ola bilər, sadaladığımız mənfi üçün mənfi, bir başqası üçün müsbət məqamdır. Bununla belə, biz gördüyümüz mənfi məqamları deyirik. Çünki təbliğatın başqa variantı yoxdur. Bu, müqayisəli seçki olacaq, 3 nəfərdən yalnız birinə səs verəcək. İnsanları o bir nəfərin sən olduğuna inandırmaq lazımdır. O inamı yaratmaq üçün də rəqiblərin mənfi və müsbət tərəfləri deyilməlidir.

- **Nə deyirsiniz? Məsələn, Qubad İbadoğlu ilə bağlı... Onun mənfi və müsbət tərəflərini auditoriyaya necə çatdırırsınız? Arqumentləriniz nələrdir?**

- Mən hər rəqibimin müsbət tərəflərini sadalaya bilərəm. Məsələn, Qubad bəyin beynəlxalq qurumlarla əlaqələri, xarici dil bilgiləri, beynəlxalq qurumlarla ünsiyyət qurma bacarığı, Qərb insanının, Qərb siyasətçi-

sinin təfəkkürü ilə ünsiyyət qurma bacarığını, eyni zamanda çox hörmətçil bir şəxs, çox yaxşı bir iqtisadçı olduğunu qeyd eləyə bilərəm. Mənfi tərəfləri isə partiya daxili təşkilatlanmada, strukturlaşmada, praktiki məsələlərdə - meydana fəaliyyətinin yetərli olmasıdır. Bir də Qubad bəyin Azərbaycan insanını tanıma baxımından mənfi tərəfləri var. Bunu pafossuz deyirəm - mən ucaq bir rayonda hansısa çobanın hansı düşüncədə olduğundan başlayaraq, ta Elmlər Akademiyasındakı doktorluq müdafiə edən insanın düşüncəsinə qədər bütün təbə-

- 1 il 5 ayını.
- **Təxminən yarısını.**
- Elədir. Bilirsiniz ki, Divan kollegial qurumdur. Soruşa bilərlər ki, sən niyə Divandakı proseslərə təsir etmirsən? Divanın 15 üzvü var, onlardan yalnız biri sən ilə həmfikir ola bilər. Bəzən hansısa məsələlərlə razılaşmaq yalnız protokola "1 nəfər bitərəf", "1 nəfər əleyhinə" olaraq düşür. Adını, mövqeyini tarixə yalnız bu şəkildə yazdırı bilərsən. Mən düşünürəm ki, Arif Hacı Müsavat Partiyasına 20 ildə verdiyindən daha artıq nəşə verə bilər. İndiki mərhələdə insanlar yeni sima, yeni səs istəyir.

- **Niyə insanlar yeni sifət istəyir. O yeni sifət nə verəcək onlara? Konkret siz müsavatçılara nə verəcəksiniz, nələri təklif edirsiniz?**

- İnsanların son dövrlərdə ən çox ehtiyacı olan ümididir. Son illərdəki proseslər insanların ümidlərini alıb. Biz insanların ümidlərini qaytaracağıq. Eyni insanlar, eyni tribunalardan eyni insanların eyni sözləri deməsindən yorulub, tribunadakılara inamsızlıq yaranıb. Ən azı o tribunalarda dəyişiklik olanda insanlarda inam yaratmaq mümkün olur. Ola bilər, biz də bizdən qabaqların sözünü təkrarlamağa başlayacağıq, eyni addımları atacağıq. Çünki nə Amerikani, nə də velosipedi yenidən kəşf etməyə ehtiyac yoxdur.

- **Bu o deməkdir ki, daha 20 il Müsavat Partiyası sizinlə nəticəsizliyə gedəcək?**

- Qətiyyətlə. Biz 20 il müxalifətdə qalmaq fikrində deyilik. Biz təklif edirik ki, başqan seçilsək 1 il sonrakı Müsavat Məclisində etimad sorğusu keçirilsin. Məclis üzvləri Müsavat başqanına səs versin. Məclis üzvlərinin 2/3-nin səsini qazanan bilməyən şəxs Müsavat başqanlığından istefa versin. Bu o demək deyil biz 1 il partiyayı hakimiyyətə gətirəcəyik. Yeni partiya rəhbərliyi alan şəxs 1 il müddətinə qurumu götürdüüyü nöqtədən irəli apara bilməyibse, istefa verməlidir. 1 il ərzində müsbət doğru dəyişiklik edə bilməyən şəxs Müsavat başqanlığında qalmamalıdır.

- **Niyə siz özünüz Müsavat Partiyasından gedib başqa bir partiya qurmursunuz? Bu, İsa Qəmbərin, Arif Hacıların qurduğu təşkilatdır, onlar partiyayı bu günə gətirib çıxarıblar. 20 il müxalifətdə qalmasına baxmayaraq partiyayı məhv eləməyiblər. Siz yenilik etmək istəyirsinizsə, tərəfdarlarınızla birləşib niyə özünüza yeni partiya qurub ideyalarınızı gerçəkləşdirmirsiniz?**

(davamı var)

Qələmə aldı
Aygün MURADXANLI

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində indiyədək aparılan danışıqların heç bir nəticə verməməsi, bu müddət ərzində ermənilərin işğalçılıq siyasətindən əl çəkməmələri müharibə riskini artırır. Avqustun əvvəlində möhz ermənilərin təxribatları və atəşkəsi rejimini pozmaları nəticəsində yaşanan üç günlük müharibə təbii ki, regionda maraqları olan və sakitliyə çalışan gücləri rahatsız etməyə bilməzdi.

Azərbaycanın öz torpaqlarını istənilən vaxt işğaldan azad etməyə hazır olması bu prosesdə bütün dünyaya aydın oldu və görünən budur ki, başda Amerika Birləşmiş Ştatları olmaqla, həm vasitəçi ölkələr, həm də beynəlxalq qurumlar sülh danışıqlarının intensivləşməsi və razılaşma modelinin tapılması istiqamətində səylərini gücləndiriblər.

Noyabrda Fransa prezidentinin Azərbaycan və Ermənistan prezidentləri ilə görüşünün planlaşdırılması da bu kontekstdə atılan addım kimi qiymətləndirilir.

APA-nın verdiyi məlumata görə, Fransanın Azərbaycandakı səfiri Paskal Mönje deyib ki, bu ilin noyabr ayında Fransa prezidenti Fransua Ollandın Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev və Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyanla görüşü gözlənilir.

Onun sözlərinə görə, üçtərəfli görüşün Parisdə baş tutması planlaşdırılır.

Səfir qeyd edib ki, görüş zamanı Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli yolları və sülh prosesində mövcud problemlər müzakirə olunacaq: "Hesab edirəm ki, sülhün qorunub saxlanması

üçün bu görüşün əhəmiyyəti böyükdür. Fransa ilə Azərbaycan arasında ölkələr, dinlər və mədəniyyətlərarası dialoqu artırqurmuşuq. Gələcəkdə bu dialoqu yüksəltməyə çalışmaq lazımdır. Hazırda Fransa ilə Azərbaycan arasındakı münasibətlərin səviyyəsini yüksək qiymətləndirirəm".

Fransanın Azərbaycandakı səfiri Paskal Mönje Fransa parlamentinin bir qrup üzvünün rəsmi Bakının icazəsi olmadan Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə səfər etməsinə də münasibət bildirib.

Səfir deyib ki, senatorların işğal olunmuş torpaqlara səfəri və səsləndirdikləri fikirlər Fransanın mövqeyini əks etdirmir: "Fransa demokratik dövlətdir. Onların hər hansı çıxışı və hərəkəti Fransanın mövqeyi deyil. Bu, onların şəxsi işi və təşəbbüsüdür. Fransa dövlət olaraq buna görə məsuliyyət daşımır. Əvvəllər də dəfələrlə demişəm və bir daha qeyd edirəm ki, Fransa Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır və dəstəkləyir".

Qeyd edək ki, Fransa Senatının bir neçə üzvü rəsmi Bakının razılığı olmadan Azərbaycanın iş-

Qarabağ danışıqları ilə bağlı yeni mərhələ başlayır

Noyabrda Fransa prezidenti Azərbaycan və Ermənistan prezidentləri ilə görüşəcək; ekspertlər Amerikanın Dağlıq Qarabağla bağlı fərqli taktikaya keçdiyini deyirlər

ğal olunmuş ərazilərinə səfər edib.

Bu arada isə Bakıda Avropa İttifaqının "Şərq tərəfdaşlığı" proqramının iştirakçısı olan ölkələrin XİN rəhbərlərinin dördüncü qeyri-rəsmi görüşü keçirilir.

XİN rəhbərlərinin dördüncü qeyri-rəsmi görüşündən sonra keçirilən brifinqdə Al-nin Genişlənmə və Avropa Qonşuluq Siyasəti üzrə komissarı Ştefan Füle bildirib ki, Azərbaycan və Ermənistan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün siyasi iradə nümayiş etdirərlərsə, Avropa İttifaqı bu ölkələri dəstəkləməyə hazırdır. (Trend) Füle qeyd edib ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli beynəlxalq normalara əsaslanmalıdır.

"Şərq tərəfdaşlığı" ölkələrinin suverenliyi, ərazi bütövlüyü və müstəqilliyi bizim üçün vacibdir" - deyə Ştefan Füle qeyd edib.

Ş.Füle bildirib ki, Al bu ölkələrlə tərəfdaşlığı gücləndirmək niyyətindədir. Onun sözlərinə görə, diferensiasiyasının önəmi get-

dikcə artacaq: "İnklüzivlik "Şərq tərəfdaşlığının" çox önəmli hissəsidir. Hər altı ölkənin suverenliyi, ərazi bütövlüyü və müstəqilliyi bizim üçün vacibdir".

Toplantıda çıxış edən Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov isə deyib ki, "Şərq tərəfdaşlığı" ölkələrinin ərazi bütövlüyü sabitliyin əsas şərtlərindən biridir: "Bakıda keçirilən görüşdə "Şərq tərəfdaşlığı"nın bütün ölkələri qeyd etdilər ki, proqramın üzvü olan ölkələrin hər birinin ərazi bütövlüyü və suverenliyi tərəfdaş ölkələrin ərazisindəki sabitliyin əsas şərtlərindən biridir. "Şərq tərəfdaşlığı" proqramının iştirakçısı olan ölkələrin XİN rəhbərlərinin dördüncü qeyri-rəsmi görüşünün bütün iştirakçıları onu da qeyd etdilər ki, ölkələrin beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri dəyişdirilə bilməz. Bu, həll olunmamış münaqişələrdən əziyyət çəkən bütün ölkələrin vahid fikridir".

E. Məmmədov qeyd edib ki, ərazi bütövlüyünün toxunul-

mazlığı bütün ölkələr üçün əsas şərtir və beynəlxalq səviyyədə tanınan sərhədlər dəyişdirilə bilməz.

Nazir "Şərq tərəfdaşlığı" ölkələrinin xarici işlər nazirlərinin Bakı görüşünün maraqlı və səmərəli keçdiyini vurğulayıb. O, tərəflərin enerji təhlükəsizliyi, iqtisadi əməkdaşlıq, viza rejiminin sadələşdirilməsi prosesi və digər məsələləri müzakirə etdiklərini deyib.

ABŞ Qarabağla bağlı taktikani dəyişir. ABŞ dövlət rəhbərliyinin dəvəti və vasitəçiliyi ilə ölkəmiz çox yaxın zamanda bu görüşlərin şahidi olacaq. Barak Obama çox yaxşı bilir ki, Prezident Medvedevin dövründən - 2008-ci ildən bu yana Rusiyanın birinci şəxslərinin iştirakı və münisfiyi ilə Azərbaycan və Ermənistan rəhbərlərinin 12 dəfə görüşü keçirilib və son Kazan raundunda proses yenə də uğursuzluğa düşər olub. ABŞ prosesi öz nəzarətinə almaq və Rusiya ilə məlum siyasi müharibəni davam etmək üçün Qarabağ məsələsinə daha aktiv formada təşəbbüskartlıq göstərərək prosesə müdaxilə etməyə çalışır".

Ermənilərin daha bir saxtakarlığı

Erməni arxeoloqlar Govur qalasına əsas girişi açmağa çalışırlar. ANS PRESS-in məlumatına görə, ermənilər Qarabağ ərazisində ikinci kilsəni aşkar ediblər. Dağlıq Qarabağda arxeoloji qazıntı ilə məşğul olan nümayəndə heyətinin üzvü, professor Hamlet Petrosyan kilsə barədə danışıb.

"Biz bu il ciddi nailiyyətlər əldə etmişik. Biz "Tiqranakert" qalasının (Gövür qalası) şimal hissəsinin divarlarına çatmışıq. Qalada yeni tikintilər aşkar edilib. Bu antik şəhərin sakinləri öz yeməklərini özləri əldə edirdilər. Biz ümid edirik ki, tezliklə qalaya əsas girişi açmaq mümkün olacaq. Bununla da maraqlı tapıntılar aşkar ediləcək. Orada artıq yeni xristian kilsəsi aşkarlanıb".

Arxeoloq kilsənin ermənilərə məxsus olduğunu iddia edib.

Qeyd edək ki, sözügedən kilsə hazırda işğal altında olan Ağ-

dam şəhərində yerləşir. Ermənilərin apardığı arxeoloji qazıntıları zamanı tapılan nümunələr də sübut edir ki, ermənilər tarixən bu ərazidə yaşamayıblar.

"Tiqranakert"i tapdıqlarını iddia edən ermənilərin aşkarladığı qədim Govurqala antik dövr yaşayış yeridir. Bu da vaxtilə

görməli Azərbaycan tarixçisi Rəşid Göyüşov tərəfindən aşkarlanıb və tədqiq edilib.

Bu arada isə Ermənistan Naxçıvan sərhədində qızıl axtarırlar.

Britaniyanın "Oregon Gold" şirkəti Ermənistanın Naxçıvanla sərhəd Mutsuk kəndi yaxınlığındakı qızıl yataqlarında kəşfiyyatın yeni nəticələrini açıqlayıb.

Virtualaz.org saytı erməni KİV-lərinə istinadən xəbər verir ki, yeni nəticələrə görə 1 ton filizdə 3,11 qramla 1,25 qram arasında qızıl aşkarlanıb.

Şirkətin baş direktoru Ed Sloui bildirib ki, bu nəticələr qızıl yataqlarının ehtiyatlarının gözlənilməyən dərəcədə çox olduğunu göstərir. Onun sözlərinə görə, əldə olunan nəticələr yataqda hasilat işlərinə başlamağa imkan verir.

Qeyd edək ki, ermənilər işğal altında saxladığı Azərbaycanın Kəlbəcər rayonu ərazisindəki qızıl yataqlarını illərdir qanunsuz olaraq istismar və talan edirlər. Bəzi ekspertlərin fikrincə, ermənilərin müxtəlif yerlərdə qızıl yataqları aşkarlamaları barədə iddiaları yalandır. Sadəcə, onlar Kəlbəcərdə Azərbaycanın sərvətlərini talamalarına don geyindirir, oradan ixrac etdikləri qızılı guya Ermənistan ərazisində tapılan qızillər kimi təqdim etmək üçün belə məlumatlar yayırlar.

Razim Məmmədov

Ehsan qadağası "Təzəpir" də pozuldu

İcra başçısı isə Əhmədliyə yas sahibini 2 min manat cərimələndirib

Yas məclislərində dəbdəbəli ehsan süfrələrinin açılması ənənəsinə son qoyulması ilə bağlı ölkə rəhbərliyinin verdiyi tövsiyələr yerlərdə ən müxtəlif formalarda icra olunur. Bəzi yerlərdə bələdiyyələr, icra nümayəndələri yas sahiblərinin ehsan verməsini inzibati yolla əngəlləyir, kimi buna müqavimət göstərir. Ümumən isə müşahidələr onu göstərir ki, xalq ehsan süfrələrinin yığışdırılması qərarından razıdır. Ancaq burada zorakılıq halları da yolverilməzdir.

Həmçinin çox maraqlıdır ki, ən dəbdəbəli ehsan süfrəsi açılan "Təzəpir" məscidində israfçılıq ənənəsinə son qoyulmur.

Sentyabrın 9-da "Təzəpir" məscidinin mərasim zallarından birində baş tutan hüsr mərasimində iştirak edən millət vəkillərindən biri "Qafqazinfo"ya maraqlı informasiya verib. O bildirdi ki, "Təzəpir"də Dəmir Yolu İdarəsinin reis müavini Əlirza Süleymanovun qardaşının 40 mərasimində iştirak edib və təqdirəlayiq haldır ki, mərasimdə yeni qaydalara əməl olunub. Yeni mərasim iştirakçılarına halva, çay və xurma verilib.

Adının çəkilməsini istəməyən deputat həmin gün başsağlığı vermək üçün "Təzəpir"də keçirilən başqa bir hüsr mərasimində də iştirak etdiyini əlavə edib. Onun sözlərinə görə, tanınmış bir ailənin - Səfərbəlik Xidmətinin sabiq reisi müavini Ramiz Məmmədovun il mərasimi idi. Hüsrdə 500 qadın və kişiye ehsan verilib. Qaydalara zidd olaraq, süfrəyə salat, plov və s. qoyulub. Bundan xəbər tutan televiziya jurnalistləri çəkiliş aparmaq üçün məscidə gəlsələr də, mühafizəçilər çəkilişə qadağa qoyublar: "Həmin gün məsciddə baş tutan bir neçə məclisdə də eyni hal müşahidə olundu. Yeni qaydaları xatırlatdıqda isə məsciddən bizə bildirdilər ki, biz buna qarşı bilmərik. Yaxşı olardı ki, bu qayda məscid tərəfindən də nəzarətə götürülsün".

Başqa bir yas xoşagəlməzliyi Əhmədliyə yaşanıb. Ölkədə təmtəraqlı yas mərasimlərinin keçirilməsinə qadağa qoyulmasından sonra Xətai rayonunda da yas mərasimlərinə nəzarət gücləndirilib. İcra başçısı Razim Məmmədovun tapşırığından sonra rayon icra hakimiyyətinin işçiləri şəhərdəki yas mərasimlərinə ciddi nəzarət etməyə başlayıblar.

Rayon sakinlərindən birinin azxeber.com-a verdiyi məlumatla görə, sözügedən rayonun Əhmədli qəsəbəsində keçirilən yas mərasiminin birində maraqlı olay yaşanıb. Belə ki, icra nümayəndələri mərasim təşkilatçılarının hazırlanmış yeməkləri, meyvə-tərəvəzi süfrəyə qoymamalarını tapşırıb.

Mərhumun yaxınlarının etirazından qəzəblənən icra nümayəndələri məclis təşkilatçısını 2000 manat pul cəzası ilə cərimələmək istəyiblər.

Ancaq mərhumun yaxınlarından birinin yüksək rəngli məmurlardan birinə xahiş etməsi işə yarayıb. Belə ki, həmin məmur icra başçısı Razim Məmmədova zəng edərək ondan xahiş edib. Bununla da icra başçısı məclisin ev sahiblərinin istəyi üzrə keçirilməsinə icazə verib.

Qeyd edək ki, analoji hadisə iki gün öncə Sumqayıt şəhərində də yaşanıbmışdı. Şəhərdə təmtəraqlı yas mərasimlərinə görə sakinlərin 400 manat cərimələnməyə deyilmışdi.

Onu da əlavə edək ki, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi hüsr məclislərində israfçılıq hallarının qarşısını almaq üçün hərəkətə keçib. Qurumun bu addımı tövsiyə xarakterli olsa da artıq bəzi icra hakimiyyətlərində qeyri-qanuni pul cərimələrinin tətbiqinə başlanılıb.

□ M.MAHRIZLI

Bir neçə gündür ölkə boyunca bələdiyyələr və icra hakimiyyəti nümayəndələri yas mərasimlərinin keçirildiyi evlərə gələrək yeni qaydalarla bağlı məlumat verir və bəzi hallarda ehsan süfrəsi üçün hazırlanan yeməkləri müsadirə edərək uşaq evlərinə, hərbi hissələrə aparırlar. Ancaq buna baxmayaraq, paytaxtda yerləşən "Təzəpir" məscidində qadağalara əməl olunmaması barədə xəbərlər mətbuatın gündəmindən düşmür. Xatırladaq ki, "Yeni Məsvat"ın əməkdaşı da "Təzəpir" məscidinin mərasim zallarında müşahidə aparmış və bu haqda məlumat vermişdi.

Yayılan söz-söhbətə və ittihamlara aydınlıq gətirmək üçün yenidən adıçəkilən məsciddə keçirilən hüsr mərasiminə baş çəkdi.

"Təzəpir" məscidində ehsan süfrələrində yemək və satılmanın verilməsinin şahidi olduq. Süfrəyə meyvə, şirniyyat və təamlar yas sahibinin istəyinə uyğun olaraq təqdim olunmuşdu.

Mövcud durumun səbəbini öyrənmək üçün "Təzəpir" məscidində mərasim zallarına rəhbərlik edən şəxsə görüşdük. Adının çəkilməsini istəməyən məscid nümayəndəsi onların əleyhinə səslənən ittihamlara cavab olaraq bildirdi ki, hazırda sözügedən qadağalar barədə 4 il öncə Şeyxülislam Hacı Allahşükür Paşazadə müvafiq tövsiyələr vermişdi: "Demişdi ki, israfçılığa yol vermək olmaz və buraya gələn hər bir müştəriyə sadə menyü təqdim olunsun. Bu gün də daxil olmaqla, ötən 4 il ərzində gələn hər bir müştəriyə çay, xurma və halvadan ibarət menyü təqdim edirik. Mərasim zalının girişində israfçılığın günah olması barədə yazı asılıb. 4 il öncə Naxçıvanda belə bu qaydalar olmadığı dövrdə biz "Təzəpir" məscidində bu barədə marifləndirmə aparırıdık.

Ancaq o gündən bu yana, ötən 4 ildə çay və xurmadan ibarət süfrəni 10-15 nəfər sifariş verib, başqa heç kim razılaşmayıb. İnsanlar deyir ki, mənim uzaqdan gələn qonaqlarım olacaq, onları çay süfrəsi ilə qarşılaya bilmərəm. Ya həmin qonağı aparıb evimdə yedizdirib yola salmalıyam, ya da burada ehsan süfrəsi açmalıyam. Biz isə heç kimi məcbur edə bilmərik".

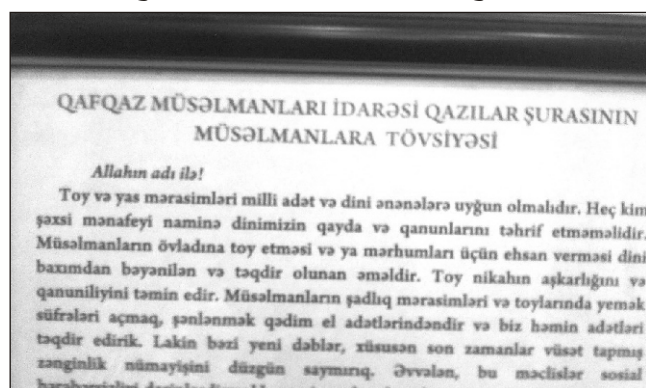
Adının mətbuatda hallanmasını istəməyən müsahibim deyir ki, marifləndirmə yolu ilə nəyəse nail olmaq olar, ancaq tam olaraq süfrədən yeməyin yığışdırılması çətin məsələdir: "Çünki biz 4 il ərzində buna nail ola bilmədik. Bu gün Bakıda bir adamın ailə üzvü rəhmətə gedirsə, onun 200-300 km yoldan qohumları gəlir. Bizdən soruşurlar ki, uzaq yoldan sənə başsağlığına gələn adamı acqarınna, bir stəkan çayla yola salmaq düzgündürmü? Gələn adama ən azı bir cür yemək verməlisən. Ata-babadan yas mərasimlərində ən azı bir cür yemək olub, ya bozbaş, ya da aş verilib. Bu, israfçılıq deyil. İsfarçılıq süfrədə banan, şəkərbura-paxlava filan verməkdir".

"Təzəpir" məscidinin nümayəndəsi deyir ki, israfçılıq əleyhinə mübarizəyə yas mərasimlərindən deyil, toy mərasimlərindən başlamaq lazımdır. Yasda kimin necə ehsan verməsini qadağa ilə tənzi-

"İsfarçılıqla mübarizəyə toy məclislərindən başlamaq lazımdır"

"Təzəpir" məscidinin nümayəndəsi; "İnsanlar deyir ki, mənim uzaqdan gələn qonaqlarım olacaq, onları çay süfrəsi ilə qarşılaya bilmərəm"

ləmək olmaz: "Biz hər gələn müştəriyə bu barədə tövsiyə veririk və dediyim kimi, 4 il öncə buna başlamışıq. Ancaq onları məcbur etməyə, qadağan etməyə haqqımız yoxdur. Çünki bu haqda qanun qəbul olunmayıb. Hüquqi əsasımız yoxdur".

Biz söhbət edən zaman iki müştəri mərasim zalını danışmaq üçün içəri daxil olur. Jurnalist olduğumuzdan xəbərsiz olan bu insanlar onlara təqdim olunan sadə menyüdə imtina edib, yemək sifariş edirlər. Yeni qaydaların tərəfdarı olmayan bu insanlar uzaq yoldan gələn qonaqlarının çox olacağını əsas götürərək yemək verməyə məcbur olduqlarını bildirirlər...

Məscidin nümayəndəsi deyir ki, elə sadlıq sarayları var ki, bu gün toy mərasimi edib içki içilən qabda səhəri gün yas məclisi keçirib ehsan verirlər: "Tədbir onlara qarşı görülməli-

dir. Burada artıq qalan yeməklər də israf olunmur. 10-a yaxın kasıb ailə var ki, hər gün axşam saatlarında yas məclisləri bitəndən sonra buraya gəlirlər və hazırlanan yeməklərdən qazanda artıq qalanlar onlar arasında bölünür. Mətbəxdə daha çox əl dəyilməmiş yeməklər, şirniyyatlar qalır, adətən uşaq evlərinə aparılır, ya da məclis sahibləri aparıb özləri istifadə edirlər".

"Təzəpir" məscidində mərasim zallarında stolların qiyməti sadə süfrələrdə 5 manatdan başlayır, ən bahalı süfrənin qiyməti isə 12-15 manatdır: "Burada heç vaxt 20 manatlıq süfrə açılmayıb. Çay, limon, qənd xurma və halvadan ibarət məclisin qiyməti 400 manatdır. Nə qədər qonaq gəlişsə-gəlsin bu qiymət dəyişmir, 150 nəfərə qədər 400 manat, 200 nəfərdən çox olarsa 500 manatdır. Hal-

buki çadırların bir günlük kirayəsi 300-400 manatdır".

Məsələ ilə bağlı "Yeni Məsvat"a münasibət bildiren Milli Məclisin Sosial siyasət komitəsinin üzvü Musa Quliyev isə bildirdi ki, yas mərasimlərində israfçılığın qarşısının alınması üçün çox ciddi şəkildə marifləndirmə işi aparılmalıdır: "Din xadimləri, xüsusilə QMI konkret olaraq mövqə ortaya qoymalıdır. Müvafiq icra hakimiyyəti orqan-

ları isə marifləndirmə işləri aparmaqla yanaşı onun müvafiq tənzimlənmə mexanizmini işləyib hazırlamalıdır. Birinci növbədə həmin ərazinin nüfuzlu şəxsləri özləri nümunə göstərməli və bu qaydalara əməl etməlidirlər. Hər bölgədə tanınan, ağısaqqal adamlar öz mövqelərini ortaya qoymalıdır. Bu, çox zəruri bir addımdır. Bundan geri çəkilməyin tərəfdarı deyiləm. Çünki nə milli adət-ənənəyə, nə də İslam ənənəsinə uyğun deyil yas mərasimlərini bu cür təmtəraqlı keçirmək. Azərbaycandan başqa dünyanın heç bir müsəlman ölkəsində bu cür təmtəraqlı yas mərasimləri keçirilmir. Yeni yas mərasimində ehsanların verilməsinə bir qədər dəyişikliklər etmək olar. Bunu məscidlərdə yoxsul insanlar üçün etmək olar və ya uşaq evlərində, qocalar evlərində vermək olar. Müəyyən yardımlar kimi vermək olar. Xeyriyyə fondlarına pul vəsaiti köçürmək olar".

Millət vəkili deyir ki, həm toy, həm də yas mərasimlərində çox eybəcər forma alıb israfçılıq: "Mən 10 il əvvəl bu haqda qanun qəbul olunması ilə bağlı Milli Məclisdə məsələ qaldırmışdım, mətbuatda çıxış etmişdim. Ancaq belə nəticəyə gəldik ki, adət-ənənələrin qanunla tənzimlənməsi düzgün deyil, xalq özü bunu tənzimləməlidir.

Ancaq düşünürəm ki, burada vətəndaşlarımız da anlayış göstərməlidir, hər şey razılıq əsasında olmalıdır. Bəzən bəhanə gətirirlər ki, uzaq yoldan gələn olar, onlara yemək vermək lazımdır. Oraya heç kim yeməyə gəlmir, yas sahibinin dərdini bölüşməyə gəlir. Tutaq ki, hansısa kəndlinin şəhərdə işi var, bu o deməkdir ki, həmin adam üçün orada süfrə açılmalıdır. Kim acdırsa yasdən kənar da da çörəyini yeyə bilər.

Qonşu ölkələrə Türkiyəyə, İrana, ərəb ölkələrinə baxaq, heç birində bu cür ehsanlar verilmir".

Yas mərasimlərini polis vəsaitilə müdaxiləyə gəlin, millət vəkili deyir ki, bu cür kobud davranışların tərəfdarı deyil: "Əvvəlcə, profilaktik tədbirlər görülməlidir, marifləndirmə işləri aparılmalıdır. Mahiyyəti izah olunmalıdır. Ancaq kiminsə evinə girib, qazanını müsadirə etmək nə sivil qaydalara, nə də əxlaqa uyğun deyil".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Əksər vaxt milli toylarımızda oynamaq üstündə dava düşür. Adətən belə olur: biri mahnı sifariş verir və əl qaldıraraq oynamağa başlayanda digəri başqa bir havaya oynamaq istəyir və beləcə iki tərəf arasında qalmaqal yaranır. Bu da toylarda müəyyən qanqaraçılığa səbəb olur.

artıq çox içir və bu içkinin təsiri altında da davranışları pozulur. İçkili olan vaxt insan hansısa sözü kobud və ya əmr formasında deyir. Yox cavabı aldıqda isə aqressivləşir. İçkili insan toyda, evdə, məhəllədə də dava salacaq. Sadəcə olaraq, toyda dava salanda bu kütlə qarşısında olur və daha tez nəzərə çarpır. Adətən də bu davalar musiqiyə, rəqsə görə düşür. Toyda davaların düşməməsi

Hətta toyda oynamaq üstündə ölüm hadisələrinə rast gəlinir. Bu hallar da əsasən, rayon, kənd toylarında müşahidə edilir. Maraqlıdır, bəs üstündə dava düşən rəqslərin yaranma tarixi necədir? Ümumiyyətlə, qol qaldıraraq rəqs etməyin hansı mənaları var?

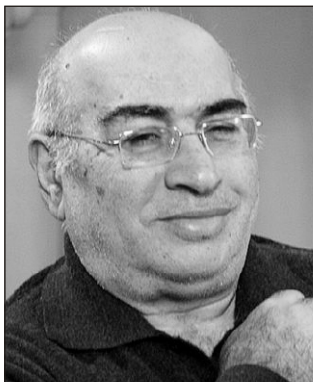
Rəqs sadəcə ağıla gələn hansısa hərəkət demək deyil. Məhz bu hərəkətlərlə insanlar bir çox məqamları izah edə və ya içindəkiləri göstərə bilər. Qadın və kişi rəqsləri həm hərəkət tərzlərinə, həm də mənalarına görə bir-birindən fərqlənir. Belə ki, qadın rəqsləri üç hissədən ibarət olub quş pərvazını, nazlı sonaların süzən hərəkətlərini xatırladır. Keçmişdə qadınlar uzun tumanda gəzdikləri üçün rəqs hərəkətlərinin texnikası çox da inkişaf edə bilmirdi. Buna görə bütün diqqət bədənin yuxarı hissəsinin - qolların, çiyinlərin, başın və üzün (qaş-gözün) hərəkətlərini gözəlliyinə verirdi.

Azərbaycan rəqslərində qolların vəziyyətləri olduqca mükəmməl işlənib və yüksək dərəcəyə qaldırılıb. Qadın rəqslərində ayaqların hərəkəti o qədər də müxtəlif deyil. Onların məişətində olduğu kimi rəqslərində də əlləri çox hərəkət edir və dəyirmivari trayektoriyalar çizer. Daim hərəkətin sonu onun başlanğıcına qayıtmaqla müşayiət olunur. Qadın rəqslərindən fərqli olaraq, kişi rəqslərində isə ayaqların hərəkət texnikası böyük rol oynayır və o qədər inkişaf etdirilir ki, rəqqaslar asanlıqla barmaq üstə dayanırlar. Bu cəhətdən Qazağı rəqsi çox səciyyəvidir.

Azərbaycan rəqslərinin xüsusi bir cəhəti isə odur ki, rəqs edən sanki özü üçün oynayır, rəqsini tamaşaçılara bəyəndirmək üçün yox. Onun özündən xoşu gəlir. Etdiyi hərəkətlərin hamısını özü bəyənir. Ümumiyyətlə, ta qədimdən - eramızdan 2-3 min il əvvəl, Tunc dövründə Azərbaycanda rəqs sənəti insanların məişətində, adət-ənənəsində müəyyən mövqə tutub. İbtidai xalq

Toy larda oynamaq

“Üstə niyə dava düşür?”

Niyazi Mehdi:
“Rəqs zamanı ağıl minimuma enir, duyğular, çılğınlıq isə ifrata qalxır”

musiqi alətləri meydana gəlməzdən çox-çox əvvəl rəqs tamaşaçıların çəpik çalmaları ilə əldə edilən ritmik zərbələrin mahiyyəti ilə yaranıb. Rəqslərin bəzisi əslində dini mərasim üçün və ya müharibə hazırlığı üçün yaradılıb, sonralar yalnız şənlik məclislərində göstərilir.

Mövzusunə görə isə rəqslər 6 yerə bölünür: mərasim (*toy, bayram*), məişət (*uşaqlar üçün, lirik, əşyalarla, təbiətə həsr olunmuş, satirik, etiraz*), əmək, hərbi qəhrəmanlıq, idman, coğrafi rəqslər, rəqəmlərlə adlandırılmış rəqslər.

Rəqslərlə bağlı daha ətraflı danışmaq üçün filosof Niyazi Mehdiyə müraciət etdik. N.Mehdi rəqsin ekstatikliyinin bəzən gəncləri döyüş psixozuna saldığını bildirdi: “Sizin sualınıza cavab üçün fransız filosofu Başlyarın maraqlı bir ideyasını köməyə çağırıram. Ancaq öncə yadımıza salaq ki, Makrokosmun təməllərindən danışan miflərdə Daş, Od, Su,

Azad İsayadə:
“Dava düşməsi toy yiyəsinin və qonaqların davranış səviyyəsindən asılıdır”

Torpaq, Hava, Dəmir (Metal) kimi ilkin ünsürlərdən geniş danışılır. Doğrudan da əski miflər dünyadakı bütün maddələri həmin elementlərin bu və ya başqa birləşməsi kimi verir. Sonralar bu prinsip fəlsəfəyə də keçir. Heraklit hər nəsnənin kökünü Odda gördü. Empedoklun, Aristotelin fəlsəfəsində dörd maddə ünsürdən söhbət gedir. Oxşar ideyanı hind, Çin mifologiyasında və fəlsəfəsində də görmək olar. İnsanın palçıqdan yaranması haqqında sami və əski türk mifologiyası ilk ünsürlər olan Torpaqla Suyu sintez edir. Bir çox bədii əsərlərdə dürlü simvolların xarakterində, fakturasında, gördüyü işlərdə ilkin ünsürlərin izlərini sezmək olar. Bu ideyadan belə sonuc çıxarmaq olar: miflərdəki ilkin elementlər (*Od, Torpaq, Su, Ağac, Daş, Hava, Dəmir*) insan şüuruna verilmiş əzəli qəliblər, yəni arxetipləri xarakter daşıyır və insan, daha sonra isə sənətçi bilərəkdən, ya bilməzə

öz yaşamağının bir çox olaylarını anlamaq istəyəndə onları həmin ünsürlərin əlamətlərində modeləşdirir, duyur, anlayır. Bu dediyimin şüurlu variantı kimi “daş üreklili” bənzətməsini göstərmək olar. Xasiyyətin codluğu, rəhmsizliyi daş əlamətlərində bəllirtilir edilir. Götürək Ağac simvolunu. Araşdırıcılar artıq onun da arxetip olduğunu göstəriblər. Bu arxetipləri biz rəqslərin əsası kimi təzələyə bilərik. Şərqi göbək rəqsləri od-alov əlamətlərini həm görünüşcə, həm də mənaca təkrar edir. Qafqazın ismətli qadın rəqsləri ehtirasların oduna qarşı süzə-süzə gəzən qamətlə məhin, fəzanın, havanın sərinliyini qoyur. Kişi rəqslərində “igidlik” anlamını təsirli bildirmək üçün odun, daşın, ağacın, havanın “Əl-kimyası” işə düşür. Mövlud Süleymanlının “Köç” romanında oynayan qollarını düz yerdən sındıran igidlər alov titrəməsinə bədənlərində təkrar edirlər. Açılmış qollar həm yırtıcı quş qanadlarını, həm də nəhəng ağacın budaqlarını andırırlar. Gərilmiş sinədə, donmuş pozalarda isə daşın parametrləri duyulmağa başlayır. O ki qaldı dava məsələsinə, rəqsdə axı ağıl minimuma enir, duyğular, çılğınlıq maksimuma qalxır. “Ekstaz” sözünün mənəsi özündən çıxmaqdır. Ona görə də sufilər özlərindən çıxıb Allaha qovuşmaq üçün rəqs edirdilər. Rəqsin ekstatikliyi elədir ki, bəzən gəncləri döyüş psixozuna salır. Ancaq bizim mədəniyyətdə bu psixozu sakitləşdirən “ayıb”, “danlaq” mexanizmləri var.

Sadəcə, içki mühitində bəzən onların gənclərə gücü çatmır”.

Psixoloq Azad İsayadə isə toydan toya fərq olduğunu dedi: “Toydan toya fərq var. Toyda dava düşməsi toy yiyəsinin və qonaqların davranış səviyyəsindən asılıdır. Bəzən qonaqlar həddindən

toy sahibi bütün xırda detalları nəzərdən keçirməlidir ki, kim özünü necə apara bilər, hansı zəif nöqtələr var, reper-tuarın dəyişməməsi məsələsi və sairə. Toyu, yası və ya hansısa tədbiri planlaşdırmamış, ssenarisiz keçirəndə hər cür hadisə baş verə bilər”.

□ Günel MANAFLI

Mehərrəm Səfərli

Dmitri Medvedev

AZAL-dan Medvedyevə cavab gəldi

Mehərrəm Səfərli: “Belə qadağa olarsa, xarici aviaşirkətlər ruslarla əlaqəyə girər”

Rusiyanın baş naziri Dmitri Medvedyev Qərbin Rusiyaya yeni sanksiyalar tətbiq edəcəyi haqqında hədəyə hədə ilə cavab verib. Baş nazir “Rusiya öz hava məkanını Qərb aviaşirkətləri üçün bağlaya bilər” deyib. Medvedyev bildirib ki, Moskva öz tərəfdaşları ilə dostluq münasibətindədir və Rusiya üzərindən uçuşlar açıqdır: “Ancaq bizə qarşı məhdudiyətlər olacağı halda biz buna cavab verəcəyik. Əgər Qərb bizim hava məkanından istifadə etməsə, bu, bir sıra aviaşirkətlərin iflasına gətirib çıxara bilər”.

Məlumdur ki, bir çox Qərb aviaşirkətlərinin ölkəmizə aviareysləri var. Hər gün Qərb şirkətlərinə məxsus onlarla təyyarə Bakı Hava limanına enir və uçuş edir. Rusiya qadağaları tətbiq edəcəyi halda bu aviareyslər necə olacaq?

AZAL-ın mətbuat xidmətinin rəhbəri Mehərrəm Səfərli suala belə cavab verdi: “Mövqeyimiz nə ola bilər? Boş-boş söhbətlərdir, danışılar. Medvedyevin özündən soruşun. Yəqin belə qadağa olsa, xarici aviaşirkətlər ruslarla əlaqəyə girər. Bunun bizə aidiyyəti yoxdur”.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

İlham Mirzəyevin məhkəməsi başladı

Dələduzluqda ittiham olunan teleaparıcı məhkəmənin qapalı keçirilməsini istəyir

Nərimanov Rayon Məhkəməsində "Space" telekanalının "Etiraf" verilişinin aparıcısı, dələduzluğa görə həbs edilən İlham Mirzəyevin işi üzrə məhkəməyə hazırlıq iclası keçirilib. Hakim Məzahir Sadıqovun sədrliyi ilə keçirilən iclasda zərərçəkənlər Aynur Əhmədova, Zülfüyyə Əhmədova və Rəşad Daşdəmirov iştirak ediblər.

Hakim İ.Mirzəyevin hüquqlarını vəkillər Xanlar Bayramov və İkrəm Abdullayevin müdafiə etdiyini elan edib. İlham Mirzəyevin vəkili İkrəm Abdullayev onunla yeni müqavilə bağlandığını əsas götürərək istintaq materialları ilə yaxından tanış olmadığını hakim diqqətinə çatdırıb və məhkəmənin təxirə salınmasını istəyib. İ.Mirzəyev isə xəstə olduğunu, ona çoxlu iynələrin vurulduğunu bildirib və məhkəmənin təxirə salınmasını istəməyib. Lakin hakim vəkili vəsatətini təmin edərək prosesi təxirə salıb. İ.Mirzəyev pro-

sesin jurnalistlərin iştirakı olmadan keçirilməsini istəyib: "Jurnalistlərin məhkəməyə buraxılmasını istəmirəm. Gəlib nə gəldi yazırlar. Mən prezidentimə, dövlətimə və sizə güvənirəm. 5 aydır yazılanlara cavab vermərəm. Və jurnalistlərin bundan sonra məhkəməyə gəlməsini istəmirəm".

Hakim məhkəmə iclasının başa çatdığını və onun bu təklifinin növbəti məhkəmə prosesində vəsatət kimi müzakirə ediləcəyini bildirdi. Məhkəmə sentyabrın 16-na kimi təxirə salındı.

□ E.HÜSEYNOV

Kişilər!!!

Xəstəliklərdən əzab çəkən adamlar üçün! Diqqət! İsrail təbabəti tətbiq edilir! Axırıncı şans!!!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyə və Siz aşağıda göstərilən xəstəliklərdən həmişəlik qurtarmaq istəyirsinizsə, onda yaxşı insanlara, keyfiyyətli, qısa müddətdə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meylin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Prostatın uşursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostata titl. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Qadınlarda uşaqlıq borularının keçməməzliyi
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi və sızanaqlar
- * Gərginlik, yuxusuzluq, yaddaşın azalması

Həkim qəbulu və həkimə zəng etmək saat 11.00-dan sonra

Tel: (012) 437-88-05; (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com "doktor Vaiz Səmədov".

Saxta 32 min dolları satan qandallandı

İN-in Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsi Azərbaycanda külli miqdarda saxta ABŞ dollarının dövriyyəyə daxil edilməsinin qarşısını alıb. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən APA-ya verilən xəbərə görə, Kürdəmir rayon sakini, 36 yaşlı Elşən Osmanov saxta dollar əldə etməsi və onu satmaq istəməsi barədə baş idarəyə əməliyyat məlumatı daxil olub.

E. Osmanov dərhal nəzarətə götürülüb və keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində o, 320 ədəd saxta 100 dollarlıq əsginazları 12 min ABŞ dollarına satmaq istəyərkən cinayət başında yaxalanıb. Ondan 32000 saxta ABŞ dolları maddi sübut kimi götürülüb.

Saxlanılan şəxs ifadəsində saxta dollarları ölkədən kənarda hazırladaraq dövriyyəyə daxil etmək üçün gizli yolla Bakı şəhərinə gətirdiyini bildirib. Saxta pul nümunələrinə baxış zamanı əsginazların xüsusi peşəkarlıqla hazırlandığı, həqiqi dollardan bir o qədər seçilmədiyini müəyyən olunub.

Faktla bağlı BMCMI-nin İstintaq Şöbəsinə cinayət işi başlanıb. Hazırda istintaq saxta pulların mənbəyini araşdırır.

DİN bir daha vətəndaşların diqqətinə çatdırır ki, alış-veriş edərkən diqqətli olsunlar və şübhəli pul nümunələri ilə rastlaşdıqda dərhal yaxınlıqdakı polis orqanlarına bu barədə məlumat versinlər.

Xaçmazda qan su yerinə axdı: 6 yaralı

Xaçmazda ağır yol qəzası baş verib. ANS PRESS-in bölgə müxbirinin verdiyi məlumata görə, rayonun Pirquluoba kəndi ərazisində Samir Mustafa oğlu Tarverdiyevin idarə etdiyi "VAZ-2107" markalı avtomaşınla Vahid Vaqif oğlu Cəbrayılın idarə etdiyi "VAZ-2107" markalı avtomaşın toqquşub.

Qəza nəticəsində 6 nəfər müxtəlif dərəcəli xəsarətlər alıb. Ağır yaralanan 1989-cu il təvəllüdü Elvin Cəfərov, 1982-ci il təvəllüdü Samir Tarverdiyev, 1980-cı il təvəllüdü Əlsafa İmamquliyev 1992-ci il təvəllüdü Rəşad Tarverdiyev, 1987-ci il təvəllüdü Kamran Qədirov və 1985-ci il təvəllüdü Vahid Cəbrayılın xəstəxanaya yerləşdiriliblər. Xəstəxanadan verilən məlumata görə, yaralıların vəziyyəti orta-ağırdır.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Məşhur kəndin sakinləri ilə "Muğanbank" arasında qalmaqal

Ağcabədi rayonunun Avşar kəndinin əhalisi ilə "Muğanbank"ın bu rayondakı filialı arasında qalmaqal yaşanıb. Kənd sakinlərinin avropa.info-ya verdikləri məlumata görə, qalmaqala səbəb "Muğanbank"ın heç bir səbəb göstərmədən, əhalisinin sayına görə Ağcabədidə ikinci olan bu Avşar əhalisinə kredit verməkdən imtina etməsidir.

"Bank müdiri deyir ki, biz bu kəndin əhalisinə kredit vermirik. Səbəbini də izah etmirlər. Bu bankın əsas fəaliyyət növü rayonlarda təsərrüfatın inkişafı üçün kredit verməkdir. Ağcabədinin bütün kəndlərinə kredit vermələrinə baxmayaraq, rayonun əhalisinin sayına görə ikinci böyük kəndinə kredit vermirik. Bu özbaşınalıq və ayrı-seçkilikdir. Onların bu addımı çox təhlükəli məqamlara gətirib çıxara bilər. Biz "Muğanbank"ın bu addımını dövlətə və ölkə rəhbərliyinə qarşı tənqid hesab edirik".

Qeyd edək ki, Avşar kəndi Azərbaycanın ən məşhur kəndlərindən sayılır.

Əyləncəli, sürətli, asan!

Klassik metodlardan fərqli olaraq, Siz passiv deyil, aktiv dilləyicisiniz!

Kursumuzun sizə vəd etdiyi bacarıqlar:

- ✓ İlk dərindən son dərəcə qədər ingiliscə danışmaq!
- ✓ Səzləri azarlamaqla deyil onları istifadə edərək öyrənmək!
- ✓ Danışaraq sürətli qrammatika bilgisi əldə etmək!
- ✓ Əla tələffüz və gürvənlə danışmaq
- ✓ Real ingiliscə söhbətlər

BOINUS english **EXPLOSION**

dərsləri kursunuz təqdimatından istədiyiniz HƏDDİYYƏD əldə edə bilərsiniz!

Bakı şəhəri, Bünyat Sərdarov küç. 2, ev 2.
(012) 492 61 75; (051) 433 46 87; (070) 806 56 63
(İçəri Şəhər metrosu, İran səfirliyinin yanından)

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur "Karl Etoris" firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-da xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gözləmədən - lateks həlqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN

Tel: (055) 776-70-34

Bakıda kütləvi dava: 25 yaşlı oğlan 3 nəfəri bıçaqladı

Binəqədi qəsəbəsi Yeni Yaşayış massivi mal bazarının yaxınlığında bıçaqlanma hadisəsi baş verib. APA TV-nin məlumatına görə, Nərimanov rayon sakini, 25 yaşlı Valeh Həsənov aralarında yaranan mübahisə nəticəsində 23 yaşlı Tural Rüstəmov qol nahiyəsindən, 36 yaşlı Anar Rüstəmov sidik kisəsindən, 34 yaşlı Tacəddin Abbasova isə qarın və kürək nahiyəsindən bıçaq xəsarətləri yeritib. Yaralılar xəstəxanaya çatdırılıblar.

Həkimlər onların həyatını xilas edə biliblər. Binəqədi Rayon Polis İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən yaxalanaraq istintaqa təhvil verilən Valeh Həsənov törətdiyi əməli etiraf edib. Məlum olub ki, Montin qəsəbəsində yerləşən kafelərdən biri fərdi sahibkar kimi Valeh Həsənovun adında qeydiyyatda olub. Həmin kafeni isə Anar Rüstəmov işlədib. Valehə evinə kafeyə görə cərimə gəlib. O, Anarın qaradaşına borcu ödəmələri üçün zəng edib. Saxlanılan şəxsin sözlərinə görə, bu vaxt qaradaşlar onu söyüblər. Nəticədə onlar mübahisə ediblər: "Axsam görüşəndə 6-7 nəfər üstümə düşdü. Ondan sonra mən də özümü müdafiə üçün bıçağı çıxarıb vurdum".

Binəqədi Rayon Polis İdarəsindən verilən məlumata görə, saxlanılan Valeh Həsənov və zərərçəkmiş şəxslər hamısı hadisə vaxtı sərxoş olub. Valeh Həsənov əməlindən peşman olduğunu deyib: "Peşmanam. İndi olsa, heç getməzdim. Amma söydüyünə görə də vurmağıma peşman deyiləm. Atama söymüşdü".

Qeyd edək ki, saxlanılan şəxs əvvəllər də məhkum olunub. Faktla bağlı Binəqədi Rayon Polis İdarəsində Valeh Həsənov barəsində Cinayət Məcəlləsinin 126.1-ci (qəsdən sağlamlığa ağır zərərvermə) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

"Nar Mobile" mobil operatorunun elan etdiyi fotomüsabiqə başa çatdı

Validəynlərin, baba və nənələrin gündəlik həyatına dair ən maraqlı fotokadrların müəllifləri mobil operator tərəfindən mükafatlandırıldı

"Nar Mobile" mobil operatoru bu il Ramazan bayramı ərəfəsində maraqlı bir müsabiqə keçirmək qərarına gəldi. Gənclərin diqqətini Azərbaycanın zəngin tarix və mədəniyyətinə, xalqımızın milli irsi və adət-ənənələrinə cəlb etmək məqsədi daşıyan fotomüsabiqənin əsas ideyası çağdaş dünyada ailə dəyərlərinin əhəmiyyətini vurğulamaq, ahi yaşlarının gözəlliyini qabartmaq və nəsilərarası əlaqəni xatırlatmaqdan ibarət idi. Belə ki, müsabiqəyə valideynlərin, baba və nənələrin gündəlik həyatını əks etdirən müəllif fotosəkilləri təqdim edilirdi.

2014-cü ilin iyul ayı ərzində "Nar Mobile" mobil operatorunun facebook, twitter və instagram sosial şəbəkələrindəki rəsmi səhifələrinə göndərilən fotosəkillər avqust ayında tanınmış simalardan ibarət münisiflər heyəti tərəfindən dəyərləndirildi. Münisiflər heyəti Azərbaycanın xalq yazıçısı Çingiz Abdullayev, teleaparıcı Nərgiz Cəlilova, fotoqraf Sitara İbrahimova, rəssam İrina Eldarova və "Azerfon" şirkətinin İctimaiyyətlə əlaqələr bölməsinin rəhbəri Nigar Arpadaraidən ibarət idi. Sentyabr ayının 9-da keçirilən mükafatlandırma mərasimində 1-ci yerin qalibi olan Ruslan Məmmədov "iPhone 5S", 2-ci və 3-cü yerə layiq görülən iştirakçılar "Samsung" mini-tablet, Nar-modem və 12 aylıq pulsuz İnternetlə mükafatlandırıldı.

Azərbaycanın sürətlə inkişaf edən mobil operatoru olan "Nar Mobile" 2007-ci ildən etibarən abunəçilərinə xidmət göstərir. Fəaliyyət göstərdiyi illər ərzində "Nar Mobile" daima sərfəli qiymət siyasətinə sadiq qalaraq, müxtəlif tarif planları ilə abunəçilərinə ən sərfəli təkliflərini təqdim etmiş və onların rəğbətini qazanmışdır. Münsib danışıq tarifləri ilə yanaşı, mobil operatorun müxtəlifliyi və sərfəliliyi ilə seçilən İnternet paketləri, eləcə də abunəçilərin hər zona üzrə eyni qiymət ödədiyi sadə rəqəmlər təklifləri xüsusilə qeyd edilməlidir.

Azərbaycanda hazırda müzakirə olunan ən aktual mövzu yas mərasimləri ilə bağlıdır. Belə ki, sözügedən mərasimlərin daha da sadələşdirilməsi, süfrələrdən bəzi təamların yığışdırılması tipli tələblər gündəmdədir. Hökumət bununla bağlı konkret standartlar - menyü müəyyənləşdirib. Bundan sonra yas mərasimlərində israf qida məhsullarının verilməsinə qadağa qoyulub. Hüsr məclislərində süfrədə yalnız çay və qənd olacaq. İstisna hal kimi xurmanın olmasına məhdudiyət qoyulmayacaq.

nı tətbiq edirlər. Yas saxlamaq yalnız yaxın qohumlara şamil edilir: ata, ana, oğul, qız, bacı, qardaş (ögey olsa belə), həyat yoldaşı.

Yaxını vəfat etmiş qohumlara saç kəsdirmək, üz qırmaq, yuyunmaq, kosmetikadan istifadə etmək, təntənəli mərasimlərdə, şənliklərdə iştirak qadağandır. Yas saxlayan həmçinin et yeməməli, şərab içməməli, ağır iş görməməli, sənətkarlıqla, ticarətlə məşğul

qarşılaşacağını xatırladır.

Dəfndən sonra yeddi gün yas saxlanılır və bu müddət ərzində müəyyən qaydalar tətbiq olunur. Məsələn, yas saxlayan şəxs şənbə günü sınaqqa getmək istisna olmaqla, evdən bayıra çıxmır, təzə paltar geyinmir, intim münasibətlər yaşamır, dirnaq tutmur və bu kimi qadağalara riayət edir. Yas saxlanılan evdə güzgülər örtüklə örtülür, mərhumun canını tapşırığı

Ümumiyyətlə, dəfnə qəder evdə təmizlik işləri aparılır, yığılan zibillər yandırılır və ev buxar tüstüsü ilə ətirlənir. Mərhumun dəfninə qəder evdə xeyrat süfrəsi açılmasına tədarük görülür. Pravoslav ənənəsində "xeyrat süfrəsi" məfhumu qidaları dadmaqla icra olunan ibadət anlayışı ilə bağlıdır və müəyyən qaydalara əsaslanır. Bu mənada adətən xeyrat süfrəsi üç dəfə - mərhumun üçü, doqquzu və qırxı günü açılır - bu da mü-

Dünyanın ən qəribə

yas mərasimləri...

Biri ölünün külünü dənizə sovurur, o biri ölünü torbaya qoyub ayağına daş bağlayır...

Azərbaycan insanı bu müzakirələrin fonunda daha bir sualı müzakirə edir: görəsən, xaricdə dəfn və yas mərasimləri necə keçirilir? Dünyaya hökm edən xalqlar öz yaxınlarını son mənzilə necə yola salır?

"Yeni Müsavat" bu mövzu ilə bağlı maraqlı dosye hazırlayıb. Oxuyub bir-birindən fərqli yas mərasimləri barədə məlumatlı bilərsiz.

Ölünü canlı kimi təqdim etmək... ona hörmət sayılır

Müasir dünyada ölülərin yas mərasimində canlı kimi təqdim edilməsi ona olan hörmətin əlaməti kimi qəbul olunur. Bunun üçün qrim və kimyəvi müdaxilələrdən istifadə edilir. Bu halda yaxınları ona yaxınlaşaraq son sözlərini söyləyərkən daha ürəkli olur, sanki onu canlı kimi məniyyətirlər. Ölüm insan həyatında qaçılmaz mərhələdir, amma yas mərasiminin məzmunu mərhumun mənsub olduğu dindən, coğrafi göstəricilərdən, cəmiyyətdəki ictimai statusundan asılıdır. Varlı insanlar piramidalar və tac mahallar tikirlər. Beləyə isə dünyada yas, dəfn mərasimləri çox sadə olsa da, dini rituallar ön plandadır.

Hindistanlıların yas mərasimində əsas ağlayan evin böyük oğludur

Hindistan sakinləri hesab edir ki, bədən öz ölümündən sonra ruhunu saxlayır. Ruhun azad buraxılması üçün yeganə yol bədənin yandırılmasıdır. Hindlinin ölümündən sonra dəfn hazırlıqları başlananda onun bədənin yanında lampa yandırılır. Bu lampa odu simvolizə edir, hansı ki, digər həyata keçərkən insanın ruhunu yaxından görmək üçün nəzərdə tutulub. Ölmüş şəxsin bədəni öncə təmizlənir, sonra ona yeni geyim geyindirilir, ardınca güllərlə, ləl-cəvahiratla və otlarla bəzədilir. Daha sonra bədənin külə çevrilməsi üçün onu yan ocağın yanına aparılır. Mərasimdə baş ağlayan ölənin şəxsin böyük oğlu sayılır. O, bütün dini ayinlərə riayət edəndən sonra atasının bədəninin yandırılacağı odu qalayır. Bədən yanan dəqiqələrdə isə əsas ağçı "kapal kriya" ritualını həyata keçirir. Bu ritual zamanı baş ağçı mərhumun kəlləsini bambuk budaqları ilə vurur, bu, ruhun bədəndən azad edilməsi anlamına gəlir. Keramasiyanın baş verməsindən

dən bir neçə gün sonra baş ağçı ocağın qalandığı yərə qaydır, sümüklərin qalıqlarını yığışdırır. Məqsəd bu qalıqları Qanq çayının müqəddəs sularında "dəfn etməkdir".

Ölünü dənizə atırlar...

Nəzərə alanda ki, dənizdə dəfn mərasimlərinin minilliklərlə boyu tarixi var, əslində dəniz dəfn mərasimləri əsasən dənizçilərlə assosiasiya olunur. Ada və dənizkənarı sakinləri üçün torpaq bahalı resurs sayılır. Ona görə də torpağı qəbiristanlıq kimi istifadə etməyə qiy-

öncə isə dənizçilər öz ölmüş dostlarının meyitini bir torbaya qoyur, onu daş bağlayır və dənizə atırdılar.

Yəhudilərin yas mərasimində süfrədə ancaq bunlar olmalıdır...

Digər səmavi dinlərdə də israfə münasibət birmənalı mənfidir. Çünki bütün səmavi dinlərdə məqsədsiz, hədəf yerə israf etmək Tanrının ruzi kimi bəxş etdiyi sərvətə arxa çəvmək anlamına gəlir. Bu barədə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin keçmiş

əyyən dini inancla - ruhun o biri dünyaya mərhələli köçməsi ilə bağlıdır.

Yas mərasimləri qəbirüstü ziyarətlə başlayır və evdə əhsan süfrəsi ilə davam edir. Süfrə ətrafında toplaşanlar təamdan dadmaqla dualar oxuyub, mərhumun yaxşı əməllərini xatırlayıb, şəxsi keyfiyyətlərindən bəhs edirlər. Ənənəyə görə, ilk sözü ailə başçısı deyir və daha sonra məclisi aparmaq yaxınların xahişi ilə hörmətli qonaqlardan birinə həvalə olunur. Ziyarətçilər gedəndən sonra mərhumun yaxınlarının gün batana kimi hamama gedib yuyunmaları da geniş yayılmış ənənədir.

İsrafə, dəbdəbəli həyatdan qaynaqlanan şan-şöhrətə mənfi münasibət xristianlığın əsas ehkamlarından irəli gəlir. Bu baxımdan dəbdəbədən uzaqlaşmaq sadə həyat sürmək ənənəsi bu dində təsadüfi yaranmamışdır. Ona görə də yas mərasimlərinin şöhrətpərəstlik aləti kimi istifadəsi xristianlığın prinsiplərinə zidd hesab olunur. Bunu bütperəstlikdən qalma adət hesab edənlər də var. Çünki bütperəst inanca görə, təmtəraq və dəbdəbə ilə axirət yurduna yola salınan mərhumun aqibətinin yaxşı olacağına etiqad əski zamanlardan mövcuddur. Amma xristianlıqda bu inanc məqbul hesab edilmir.

Bir sözlə, iudaizmdə və xristianlıqda vəfat etmiş insan üçün dini ehkamlar çərçivəsində əhsan mahiyyətli xeyrat süfrələrinin açılması ənənəsi mövcud olsa da, israfə və ifrata yol verməmək əhəmiyyətli məsələ kimi hər iki dinin prinsiplərində özünü qabarıq büruzə verir.

Ümumiyyətlə, yas mərasimi ilə bağlı üç səmavi dində oxşar məqamlar kifayət qədərdir və məsələyə ümumi yanaşma, demək olar ki, eynidir. Təbii ki, bu, hər üç dinin ilahi mahiyyətə daşmasından və ayrı-ayrı xalqların, toplumların bir-birlərinin mədəniyyətindən, adət-ənənələrindən bəhrələnməsi zərurətindən irəli gəlir.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Hansı xalq əhsan süfrəsinə nələri düzür?

mırlar. Əksinə, dənizi mərhumlarının son mənzili kimi istifadə edirlər. Bu məntiqlə ölünün bədəni suda daha tez dincliyə qovuşur, tam bir həyat siklini tamamlamış olur. Vikinqlər və misirlilər ölmüş yaxınlarının bədəninini dənizə qayıqla göndərirdilər.

Bizim vaxtımızda isə dəniz dəfn mərasimləri cəsədin kül-lərinin dənizə atılması kimi qeyd edilir. Buna səbəb də odur ki, indiki zamanda meyitin dənizə atılması həm gigiyenik, həm də müasir qaydalar baxımından düzgün deyil. Bundan

sədri Hidayət Orucovun müəllif məqaləsində maraqlı məlumatlara rast gəlmək olar. Onun yazdığına görə, "istər iudaizmdə, istər xristianlıqda toy və yas adət-ənənəsinə münasibət fərqli olsa da, israfə və bədxərcliyə münasibət eynidir. Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, hər dinin öz şəriəti var və dəfn mərasimi, yas adətləri həmin şəriətə uyğun keçirilməlidir. İudaizmə görə, dünyasını dəyişmiş insanın qohumları həm dəfnə qəder, həm də dəfndən sonra yəhudi ehkamlarının müəyyən etdiyi qaydala-

olmamalıdır. O, hətta dua oxumaqdan, xeyir-dua verməkdən belə azad edilir.

Yəhudi şəriətində dəfn mərasimində həddi aşmaq, ifrata varmaq doğru hesab olunmur. Belə ki, yaxın qohumlar mərhumun dəfnini layiqli şəkildə yerinə yetirməli, lakin kədəri ifadə etməkdə həddi aşmamalıdır. Vay-şivən qoparıb üz cırmağa, saç yolmağa, bədəne xəsarət yetirməyə və s. qətiyyətlə yol verilməməlidir. Lakin bunun əvəzində imkana görə kasıb insanlara sədəqə vermək adəti var.

Mərhumun dəfnindən sonra təşkil olunan əhsan süfrəsi haqqında xüsusi vurğulanmalıdır ki, yəhudilikdə bu məsələ ilkin mərhələdə İslamda olduğu kimi mərhumun qonşuları və dostlarının üzərinə düşür. Onlar yas saxlayanlara qayğı göstərməli və öz evlərindən yemək gətirməlidirlər. Adətən çörək, yumru kökə və suda qaynadılmış yumurta hazırlanır. Bunun da öz mənası var. Dairəvi formaya məxsus bu qidalar hüzn və kədərin "diyirləndiyini" - dünyada hər bir insanın onunla

otaqda onun ruhuna yeddi gün şam yandırılır.

Yəhudilikdə yeddisindən sonra iyirmi üç gün də əlavə yas saxlanılır ki, bununla da bir ay tamamlanmış olur. Əgər mərhum ata, yaxud anadırsa, övladları on iki ay, yəni bir il yas saxlayırlar. Ənənəyə görə, yeddisindən sonra qəbirə başdaşı qoyulur. Bu, ailənin bütün üzvlərinin üzərinə düşən vəzifədir. Başdaşı sadə olmalı, insan, yaxud heyvan rəsmləri çəkilməməlidir. Qəbirin üzərinə əklil qoymaq da olmaz".

Xristianlar mərhumu basdırandan sonra çimməyə gedir

Xristianlığın yasla bağlı adətlərində iudaizmə oxşar cəhətlər olsa da, bu dinin özünəməxsus ayinləri, ənənəsi mövcuddur. Məsələn, pravoslavlarda dəfndən sonra mərhumun ailə üzvləri adətən yaxın qohumlarını, dostlarını, əzizlərini yas mərasiminə dəvət edirlər. Çağırılmayanlar isə mərasimdə iştirak etməməyə, bununla da ailəni məddi sıxıntıya salmamağa çalışırlar.

MÜSAVAT

Son səhifə

N 226 (5935) 10 sentyabr 2014

Obama peşman olub

ABŞ prezidenti Barak Obama son zamanlar gündəmə gələn golf söz-söhbətləri ilə bağlı deyilənlərə cavab verib və peşmanlığını dilə gətirib. Yada salaq ki, Obama amerikalı jurnalist James Foleyin İŞİD tərəfindən öldürülməsindən qısa müddət sonra golf oynamağa getmişdi. Məhz bu səbəbdən ictimaiyyətdə mənfi reaksiyası ilə üzvləşib. Baş kəsilərək öldürülən jurnalistin cənazəsinin ardından golf oynayan və gülərək videolar çəkdirən Obama yanlış hərəkət etdiyini deyib. "The Telegraph"ın xəbərinə görə, Obama verdiyi açıqlamada bu sözləri deyib: "Foleyin ailəsi ilə danışıqdan və açıqlama ver-

dikdən sonra golf oynamağa getməyimin yaxşı nəticə-

lər verməyəcəyini düşünməli idim".

Düşünce ilə mesaj göndərildi

Alimlər düşüncənin gücü və az sayda texnikadan istifadə edərək ilk dəfə Hindistandan Fransaya mesaj ötürməyə nail olublar. Məlumatla görə, beyin dalğalarının oxunması texnologiyası yeni inkişaf pilləsinə qədəm qoyub. Hindistanlı alim mesajı düşüncənin gücü ilə Fransadakı həmkarına göndərib. "Daily Mail" nəşri yazır ki, bu, ilk belə hadisədir ki, insanlar, demək olar ki, beyindən-beyinə informasiya mübadiləsi ediblər. Layihənin müəllifləri həmçinin iddia edirlər ki, yaxın gələcəkdə insan beyni asanlıqla kompüterlərlə əlaqəyə girəcək. Beyin dalğalarının oxunması texnologiyası Axilum Robotics, Starlab Barcelona şirkətləri, Barcelona Universiteti və Harvard Tibb Məktəbi tərəfindən əməkdaşlıq çərçivəsində hazırlanıb. Beyin dalğalarının sözügedən texnologiyası adi kompüter stimulyatorlarından başlayaraq düşüncənin gücü ilə hərbi texnikanın idarə etməsinədək ən müxtəlif sahələrdə aktiv istifadə olunur.

18 ayda həyatını dəyişdi

İngiltərənin Hall şəhərinin sakini, 31 yaşlı Maykl Uoddbinin dediyinə görə, əvvəllər çəkisi 210 kq olub. Günün birində yollandığı barda rastlaşdığı qadın onu "Sənin çəkin məni və rəfiqələrimi iyrendirir" deyərək təhqir edib. Mayk da həmin olaydan sonra arıqlamağa qərar verib. Milli.az "Daily Mail"ə istinadən bildirir ki, tosqunlaşmağa başlayandan sonra Mayk 7 il sərəsər həkim müayinələrinə yollanmaq istisna olmaqla, evdən eşiyə çıxmayıb. Depressiyaya qapılan, gün keçdikcə daha da bədbinləşən Mayk spirtli içkiləri dərmanlara qarışdırır və ölümün astanasına gəlir. Fəqət, qərar verib arıqlamaq fikrinə düşür. Sərt pəhriz, sağlam rasion, bir də məşqlər - bu minvalla Mayk 18 ayda 114,5 kq arıqlayır.

Elektron siqaretlər yasaqlanacaq

Tailand hökuməti qanunvericiliyə elektron siqaretlərin, eləcə də qəlyanın çəkilməsi üçün istifadə olunan müxtəlif cihazların idxalının qadağan edilməsini nəzərdə tutan dəyişikliklər hazırlayır. Bu barədə ölkənin Ticarət Nazirliyinin məlumatında deyilir. Yerli hakimiyyət qəlyan və elektron siqaret çəkənlərə qarşı mübarizəyə ölkənin baş naziri Prayut Çan-Oça bu problemə diqqət yetirdikdən sonra başlayıb. Baş nazir gənclər arasında populyar elektron siqaret qurğularının yayılmasından narahatlığını ifadə edib. Tailandda bütün istehsalçıları üçün siqaret qutularının dizaynı ilə bağlı dünyanın ən sərt qanunları qüvvədədir.

Məlumat üçün bildirek ki, elektron siqaret və ya portativ elektron qəlyan istehsalçıları tərəfindən nikotini əvəz edən terapiya vasitəsi kimi qələmə verilən elektron inhalyatorlardır (inhalyasiya cihazıdır). Inhalyator adətən özündə bütün tüstüsünün növünü və dadını imitasiya edən nikotini generasiya edir. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) elektron siqaretləri nikotinin elektron çatdırılma vasitələrinə aid edərək qeyd edir ki, onlardan istifadə təhlükəsizlik və nikotin asılılığından müalicənin effektivliyi baxımından lazımcı tədqiq edilməyib.

Təsisçi: Rəuf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYYAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.600

QOÇ - Yalnız iş yerində müsbət ovqat qazana bilərsiniz. Ailə və digər sahələrdə isə hər şey zövqünüzə zidd ola bilər. Riskli hərəkətlərə yol verməyin. Vaxt tapıb ziyarətqaha gedin.

BUGA - İsgüzar fəaliyyətə başlamaq üçün gözəl ərafədir. Ələlxüsus da ikitərəfli əməkdaşlıq böyük səmərə verə bilər. Odur ki, əzmkarlığınızı artırmalı, öz gücünüze inənməlisiniz.

ƏKİZLƏR - Kifayət qədər düşərli gündür. İstər qarşılıqlı münasibətlərdə, istərsə də fəaliyyət zəminində uğurlarınız çox olacaq. Yəganə bürcsünüz ki, ulduzlar sizə böyük qazanc vəd edir.

XƏRÇƏNG - Astroloji göstəricilərə görə günün birinci yarısını müəyyən qədər yorğun tərzdə başa vuracaqsınız. Saat 14-dən sonra isə maraqlı hadisələrin iştirakçısı olacaqsınız.

ŞİR - Göy qübbəsi səhhətinizdə mənfi çəllərlərin olduğunu göstərir. Hər şeydən əvvəl canınızın qeydine qalın. Nahardan sonra maraqlı sövdələşmələr və bir qədər də qazanc gözlənilir.

QIZ - Karyeranızda əsaslı dönüş etmək üçün bu təqvimin əhəmiyyəti böyükdür. Ona görə də, bütün mümkün potensialınızdan maksimum yararlanmağa çalışın. Öz daxili gücünüze inanın.

TƏRƏZİ - Qarşılıqlı münasibətlərdə vəziyyət o qədər də ürəkaçan deyil. Amma etiraf edin ki, bunun səbəbkarı daha çox özünüzdür. Çalışın hər bir situasiyaya reallığın gözü ilə baxasınız.

ƏQRƏB - Günün ümumi mənzərəsi gərgin fonla müşayiət olunduğundan özünüzlə ələ almağı bacarmalısınız. Özünüzlə hamıdan üstün tutmaqla yalnız adınızı hörmətdən sala bilərsiniz.

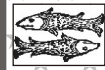
OXATAN - Yaxşı olar ki, günün əsas vaxtını Tanrı ilə tək qalmağa həsr edəsiniz. Keçdiyiniz həyat yoluna, səhv və yanlışlıqlara nəzər salıb çatışmazlıqları aradan qaldırın.

OĞLAQ - Çox uğurlu gündür. Fəaliyyətlə bağlı qarşınıza qoyduğunuz vəzifələrin əksəriyyətini reallaşdırma biləcəksiniz. Ulduzlar gün ərzində əsəblərinizi qorumağı da tövsiyə edir.

SUTÖKƏN - Ümumən gərgin gündür. Unutmayın ki, ətrafınızda olanların əksəriyyəti xəbis və yalançı adamlardır. Belə mühitdə isə ədalət arzusunə düşmək asan deyil. Axşam gəzintiyə çıxın.

BALİQLAR - Biznes sövdələşmələri üçün çox uğurlu vaxtdır. Bu barədə zaman xeyrinizə işləyəcək. Amma saat 18-dən sonra başlıca vəzifəniz səhhətinizi qorumaqdan ibarət olmalıdır.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Amerikanın ən bahalı evi

Amerikada ən bahalı evin fotoları yayımlanıb. Bu ev Florida ştatında yerləşir. Le Palais Royal adlı malikanə Amerikanın ən bahalı evidir. 5574 kvadrat metrlik ərazini əhatə edən malikanənin dəyəri 139 milyon dollardır. Arxitekturası ilə xüsusi diqqət çəkən dəbdəbəli ev görnələri valeh edir. 30 nəqliyyat vasitəsi üçün qarajı olan evin böyük üzüm hovuzu da var.

Səhifəni hazırladı: ŞAHNAZ